

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. čerk. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga č. 180,
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Chamberlain, Daladier, Mussolini in Hitler se sestanejo danes v Monakovem

**Nenaden preokret v položaju — Svet zopet upa, da se bo posrečilo preprečiti vojno
Druga Rooseveltova poslanica Hitlerju — Mussolinijevo posredovanje v Berlinu**

London, 28. sept. br. Današnji dan je prinesel v razvoju krize, ki se je zadnje dni stopnjevala in dosegla sinoči, kakor je izgledalo, svoj vrhunec, nenadni preokret, ki je znova dvignil upanje, da bo Evropi prihranjena grozota nove vojne ter da bo končno vendarle prišlo do mirne in sporazumne rešitve vseh perečih problemov.

Odločilno je posegel v razvoj evropske krize prezident severnoameriških Zedinjenih držav Franklin Roosevelt, ki je davi naslovil na nemškega kancelarja Hitlerja nov brzjavni apel in sprožil idejo sklicanja mednarodne konference. Ponovno se je Roosevelt vsem poudarkom izjavil proti uporabi sile in za nadaljevanje pogajanj za vsako ceno, da se doseže mirna rešitev češkoslovaško-nemškega konflikta. Njegov apel, ki je bil objavljen po radiju skoro po vsem svetu, je zbudil novo upanje za ohranitev miru.

Vsebinsko svojega apela na Hitlerja je sporočil Roosevelt tudi Chamberlainu, Daladieru in Mussoliniju, katerega je še posebej prosil, naj tudi on stori vse, da se prepreči vojna.

Po objavi Rooseveltove poslanice, ki je na vsem svetu naletela na velik odmev, so se dogodki razvijali malone z bliskovito naglico. Precejšnje olajšanje je izzval najprvo demanti berlinske vlade, da so neresnične vesti, da je Nemčija izročila Češkoslovski nov ultimatum, katerega rok bi potekel danes ob 14.

Angleški ministrski predsednik Chamberlain je dopoldne naročil angleškemu poslaniku v Rimu lordu Perthu, naj izvrši demarš pri italijanski vladi in jo pridobi za to, da uveljavi svoj prijateljski vpliv pri nemški vladi ter nasvetuje nadaljevanje pogajanj in opustitev vsake vojaške akcije proti Češkoslovski. Po izvršitvi tega naloga je lord Perth obiskal italijanskega zunanega ministra grofa Ciana in mu ob enem predlagal sklicanje konference štirih velesil, to je Anglije, Francije, Nemčije in Italije. Na tej konferenci naj bi se razpravljalo o likvidaciji češkoslovaško-nemškega spora.

V Berlinu sta se istočasno zglasila pri kancelarju Hitlerju francoski poslanik Francois Poncet in angleški poslanik Neville Henderson, ki sta imela vsak po eno uro trajajoč razgovor s Hitlerjem.

Popoldne je lord Perth drugič obiskal italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, ki mu je pri tej priliki sporočil, da je stopil ministrski predsednik Mussolini v telefonsko zvezo s kancelarjem Hitlerjem. Hitler je pristal na to, da se ponovno sestane z angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom ter da se na ta sestanek povabijo tudi francoski ministrski predsednik Daladier in italijanski ministrski predsednik Mussolini.

Ta vest je bila kmalu nato potrjena v vseh štirih prestolnicah z uradno objavo, da se bo konferenca štirih državnikov sestala jutri popoldne v Monakovu.

Ob 15. popoldne je imel angleški ministrski predsednik v spodnji zbornici govor, v katerem je razpravljal o razvoju češkoslovaško-nemškega konflikta. Ko je med govorom bil obveščen o Hitlerjevem povabilu na sestanek v Münchnu, je to takoj objavil in izjavil, da se bo temu povabilu odzval. Seja je bila nato takoj prekinjena in odgojena do ponedeljka.

Zvečer je imel francoski ministrski predsednik Daladier kratek govor po radiju, v katerem je prav tako poudaril važnost jutrišnje konference v Monakovu in naglasil, da si bo z vsemi silami prizadeval, da pride do mirne rešitve.

Angleški ministr. predsednik Chamberlain odpotuje v Monakovo jutri zjutraj ob 7.30 z letališča v Hestonu. Francoski ministrski predsednik Daladier bo prav tako potoval jutri dopoldne z letalom, italijanski ministrski predsednik Mussolini pa je že nocoj krenil na pot s posebnim vlakom. Ali bo potoval Hitler z vlakom ali z letalom, še ni znano.

V Münchnu so nocoj odpotovali iz Berlina tudi angleški, francoski in italijanski poslaniki.

Službeni komunike

Pariz, 28. sept. br. Agenciji Havas in Reuter sta ob 18. objavili enako se glaseče naslednje sporočilo:

»Jutri se sestane v Münchnu konferenca, na kateri bodo sodelovali nemški kancelar Adolf Hitler, angleški ministrski predsednik Neville Chamberlain, francoski ministrski predsednik Edvard Daladier in italijanski ministrski predsednik Benito Mussolini.

Pred sklicanjem te konference, za katero je dal pobudo kancelar Hitler, so se vršili važni diplomatski razgovori. Ob 11.15 je kancelar Hitler sprejel francoskega poslanika v Berlinu Francois Ponceta, ki mu je sporočil nove predloge francoske vlade za mirno ureditev češkoslovaško-nemškega konflikta. Raz-

govor je trajal eno uro. Takoj nato je Hitler sprejel angleškega poslanika v Berlinu Nevilla Hendersona. Tudi ta razgovor je trajal nad eno uro.

Hitler je imel nato dolg telefonski razgovor z Mussolinijem, nakar je po nemških poslanikih v Parizu, Londonu in Rimu povabil državnike na konferenco, ki se bo sestala jutri dopoldne v Münchnu.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je imel v zvezi s tem dva dolga razgovora z angleškim poslanikom lordom Perthom.

Hitler je tudi pristal na to, da za 24 ur podaljša rok za mobilizacijo nemške vojske.

sudetskih Nemcev zadnje teritorialne zahteve v Evropi. Izven Evrope bo Nemčija zahtevala samo še kolonije, vendar upa, da bo mogoče to vprašanje rešiti mirnim potom.

Glede memoranda praški vladi mu je Hitler še posebej pripomnil, da bodo nemške čete po preteku ultimativnega roka zasedle samo na priloženem zemljevidu rdeče označeno ozemlje, to je ozemlje z nemško večino.

Mussolinijevo posredovanje pri Hitlerju

Chamberlain je nato na kratko karakteriziral glavne dogodke po predlogu nemškega memoranda v Pragi in je govoril tudi o vsebini novega pisma Hitlerju, ki ga je v Berlin odnesel sir Horace Wilson. Ker Hitlerjev odgovor po Wilsonu ni bil zadovoljiv, se je v svojih skrajnih naporih za rešitev miru obrnil še na italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija. Mussolini je italijanskemu poslaniku v Berlinu naročil, naj takoj intervenira pri Hitlerju za odložitve že določene splošne mobilizacije za 24 ur. Mobilizacija bi se bila morala proglasiti danes ob 14. ur. Hitler je italijanskemu poslaniku izjavil, da pristaja na Mussolinijev predlog sprčo svojih osebnih simpatij do italijanskega ministrskega predsednika.

Po Mussolinijevi intervenciji je Chamberlain prejel od Hitlerja osebno povabilo za sestanek z nemškim kancelarjem v Münchnu dne 29. t. m. Isto povabilo je Hitler poslal tudi italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju in francoskemu ministrskemu predsedniku Daladieru.

„Križa spet preložena“

Po svojem sporočilu o povabilu štirih velesil je ministrski predsednik Chamberlain zaključil svoj govor z besedami: »Mislim, da ni nobenega člena tega doma, ki

mu ne bi odleglo pri srcu, ko je izvedel, da je križa spet preložena. Nadejam se, da mi bo ta dom zdaj dovolil, da se umaknem s seje, ker želim premisliti, kaj bi se mogel storiti za rešitev miru pri svojem poslednjem naporu.«

Po Chamberlainovem govoru je bila seja parlamenta odgojena do ponedeljka.

Kaj je Hitler odgovoril Chamberlainu

London, 28. septembra. AA. (Havas) V svojem današnjem govoru je Chamberlain govoril tudi o pismu kancelarja Hitlerja, ki mu ga je prinesel Horace Wilson. V tem pismu naglašala državni kancelar, da nemške čete, ko bi prekoračile čl. mejo, ne bi šle preko rdeče črte, narisane na zemljevidu, priloženem godesberški spomenici. Dalje je Hitler poudaril, da te čete ne bi imele drugega namena, kakor vzdrževanje reda do plebisita. Chamberlain je rekel, da se mu je zdelo nerazumljivo, da se vsa ta vprašanja ne bi dala urediti s pogajanjem (ploskanje). »Zato sem poslal Hitlerju osebno pismo in mu predlagal, da bi šel v Berlin in se tam pogovoril s Hitlerjem, s predsednikom francoske vlade in z zastopnikom čl. vlade. V tem pismu sem poudaril, da sem prepričan, da se da v roku tedna dni doseči sporazum.«

Kronski svet v Londonu

London, 28. sept. o. Dopoldne je bila seja kronskega sveta pod predsedstvom kralja Jurija VI. Na seji so bili ministrski predsednik Chamberlain, predsednik lordske zbornice, prvi lord admiraltete, finančni in notranji minister.

Kraljica mati v parlamentu

London, 28. sept. AA. (Reuter) Današnji seji parlamenta so prisostvovali tudi kraljica-mati Mary, vojvodinja Kentska in miss Chamberlainova.

Daladier po radiu

Obvestil je Francoze o današnjem sestanku v Münchnu, obenem pa se jim zahvalil za pogum in odločnost

Pariz, 28. sept. br. Za nocoj ob 19. je bil napovedan govor francoskega ministrskega predsednika Daladiera po radiju, da bi francoski javnosti obrazložil sedanji mednarodni položaj in razvoj dogodkov zadnjih dni. Govor so pričakovali v vsej javnosti z veliko napetostjo, zlasti še, ker so napovedovali zelo važne izjave.

Ob 19. se je res oglasil po radiju Daladier, toda imel je zelo kratek govor, v katerem je izjavil:

»Napovedal sem, da bom nocoj po radiju obrazložil francoski javnosti mednarodni položaj. Rano popoldne pa sem prejel povabilo nemškega kancelarja Hitlerja, naj pridem jutri v Münchnu na sestanek, ki se ga bodo udeležili še angleški ministrski predsednik Chamberlain, italijanski ministrski predsednik Mussolini in nemški kancelar Hitler. To povabilo sem sprejel. Razumeli boste, da na predvečer tako odločilnih posvetovanj ne morem podati izjav, kakor

sem jih prvotno nameraval. Polagam pa važnost na to, da se pred svojim odhodom na ta sestanek zahvalim vsemu francoskemu narodu za njegovo pogumno in odločno zadržanje. Posebno sem hvaležen onim Francozom, ki so bili vpločani pod orožje, ker so s tem svojim odzivom dokazali odločnost vsega francoskega naroda. Moja naloga je zelo težavna. Od vsega začetka sedanjih mednarodnih težkoč nisem niti en dan opustil, da ne bi z vsemi silami delal za rešitev miru in za zaščito francoskih življenjskih interesov. V zavesti, da ravnam v popolnem soglasju z vsem francoskim narodom, bom jutri ta prizadevanja nadaljeval.«

„To pot je vse dobro“

London, 28. sept. AA. (Reuter) Ko se je Chamberlain vračal iz parlamenta na Downingstreet, je vzkliknil množici, ki se je bila zbrala pred poslopjem predsedstva vlade: »To pot je vse dobro!«

Drugi Rooseveltov apel na Hitlerja

Apel je sestavljen v energičnem tonu in pravi, da je odločitev o vojni ali miru v Hitlerjevih rokah

Washington, 28. sept. AA. (Havas). V svoji brzjavici Hitlerju daje Roosevelt pobudo za sklicanje konference vseh držav, ki so zainteresirane na Češkoslovskem. Ta konferenca naj bi bila v kaki nevtralni evropski državi. Besedilo brzjavke se glasi:

Zelim vam potrditi prejem odgovora na moje brzjavko ob 26. septembra. Bil sem prepričan, da boste z menoj enakega mnenja glede posledic, ki jih ni mogoče videti naprej, kakor tudi glede neprecenljive nesreče, ki bi zadela ves svet, če bi izbruhnila evropska vojna. Vprašanje, ki se danes postavlja, ni v tem, ali so bile storjene kake krivice in zablode v preteklosti, sedaj gre za vprašanje usode današnjega in jutrišnjega sveta. Svet zahteva od nas, ki smo sedaj voditelji narodov, da izpolnimo svojo najvišjo nalogo, ki obstoja v tem, da vodimo narode k srečnejši bodočnosti in sicer ne za ceno mučenja in smrti milijonov ljudi. S tem, da so se države v svetovni vojni lotile sile, ni bil dosežen mir. Zmaga in poraz sta bila enako neplodna. Ta nauk je moral izučiti svet. Zato sem poslal 26. septembra svoj apel vam, predsedniku čl. republike in min. predsednikoma Anglije in Francije. Dve stvari sta bili, na katerih sem vztrajal in sicer:

1. da morajo biti vsa nesoglasja med Nemčijo in CSR urejena na miren način, in

2. da bi mogla grožnja z uporabo sile dovesti do splošne vojne.

Ta grožnja je prav tako nekoristna kakor neopravičena. Ogromne važnosti je, da se pogajanja nadaljujejo brez prekinjenja, dokler se ne doseže pravična in koristna rešitev. Moje prepričanje glede

teh dveh stvari je postalo še bolj trdno sedaj, ko so znane izjave odgovornih državnikov Nemčije in Češkoslovaške. Apel, ki sem ga poslal, je imel samo ta namen, da se pogajanja nadaljujejo, dokler se ne najde mirna rešitev, in da se izognemo uporabi oborožene sile. Sedanja pogajanja niso prekinjena. Morejo se nadaljevati, če izjavite vi, da se naj nadaljujejo.

Ničesar ni napoti, da se sestane konferenca zastopnikov vseh zainteresiranih držav, ki naj bi bila v kaki nevtralni državi v Evropi. Ta konferenca bi nudila priliko, da se reši to vprašanje kakor tudi druga vprašanja, ki so s tem v zvezi, v duhu pravičnosti in za trajen mir. Po mojem mišljenju in po velikih skušnjah je nadaljevanje pogajanj še edini način, da se vprašanje takoj reši na solidni podlagi.

Če pristanete na mirno rešitev v tem duhu, bo stotine milijonov ljudi na vsem svetu, — o tem sem prepričan — priznalo ta vaš korak, da ste storili veliko uslugo vsemu človeštvu. Dovolite mi, da vam izrazim svoje skromno mišljenje, da bi ves svet, moški in ženski, smatral vas za odgovornega, če bi zanemarili tudi najskromnejši apel, da se vojni izognete. Vlada USA nima političnih interesov v Evropi in ne bo prevzela nikake obveznosti pri poteku sedanjih pogajanj, imamo pa pravico in se tudi zavedamo svoje odgovornosti kot del sveta do svojih sedov. Odločna želja našega naroda zahteva, da njegova vlada povzdigne svoj glas proti vojni in da vam pošljem ponovno opozorilo.«

Apel sporočen vsemu svetu

Washington, 28. sept. AA. (Havas). Vse ameriške radijske postaje so objavile na vseh dolžinah radijskih valov svetu drugi apel predsednika Roosevelta v originalu, v nemškem, francoskem, španskem, portugalskem in italijanskem prevodu.

Roosevelt je besedilo brzjavke sam sestavil in napisal s svinčnikom, zatem pa ga pozno zvečer sporočil ministru Hullu. Vse osebe zunanjega ministrstva je delalo večeraj ves dan pod osebnim nadzorstvom Roosevelta ter prevajala poročila iz inozemstva in za inozemstvo, posebno za London, Pariz in Berlin.

Predmet posebne pozornosti je dejstvo, da je Roosevelt poslal svoj drugi apel samo Hitlerju.

Vprašanje Pragi

London, 28. sept. AA. (DNB). »Daily Telegraph« poroča, da je angleška vlada poslala čl. vladi vprašanje, ali bi Praga sodelovala na kaki mednarodni konferenci, ki bi imela namen izdelati načrt za novo ureditev Evrope. Praga je odgovorila, da na to pristane.

Nemška uradna objava

Berlin, 28. sept. w. DMB objavlja naslednje uradno poročilo:

»Kancelar Hitler je povabil italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, angleškega ministr. predsednika Chamberlaina in francoskega ministr. predsednika Daladiera na osebni razgovor. Omenjeni državniki so povabilo sprejeli. Sestanek bo 29. septembra popoldne v Münchnu. Tako z angleške, kakor s francoske strani so bili danes stavljeni novi predlogi glede rešitve češkoslovaške križe. V zvezi s tem je angleški ministrski predsednik Chamberlain ponovil, da je pripravljen se še enkrat sestati s kancelarjem Hitlerjem. Istočasno je italijanski ministrski predsednik Mussolini ponudil svojo pomoč pri iskanju takojšnje rešitve. Češkoslovaška križa že glede na nemške priprave ne dopušča več nobene odgoditve, marveč zahteva takojšnjo in kategorično rešitev. Sprito tega položaja in dejstva, da dosedajni predlogi ne odgovarjajo, je narekovala ta sestanek želja, da se napravi še zadnji napor za mirno izročitev sudetsko-nemških pokrajin Nemčiji. Zato je kancelar Hitler povabil predsednika angleške, francoske in italijanske vlade k osebnemu razgovoru. Upa ti je, da ta razgovor še v zadnjem trenutku dovede do sporazuma glede ukrepov, ki jih je treba storiti, da se izpolni obljuba Češkoslovaške glede izročitve sudetsko-nemških pokrajin Nemčiji.«

Konferenca že dopoldne?

Monakovo, 28. sept. AA. (DNB). Podrobnosti za monakovski sestanek še niso določene. Za zdaj sodijo, da se bo sestanek štirih državnikov vršil v Hitlerjevi reprezentativni palači. Ker bodo tuji državniki prišli v Monakovo najbrže s letali, ni izključeno, da se bo konferenca začela že ob enajstih, iz Berlina se je odpejalo v Monakovo izredno mnogo časopisnih poročevalcev.

Mussolini že na potu

Spremlja ga zunanji minister grof Ciano

Rim, 28. sept. br. Agencija Stefani poroča, da je ministrski predsednik Mussolini v spremstvu zunanjega ministra Galeaza Ciana nocoj ob 18. odpotoval iz Rima v Monakovo, kamor je bil pozvan zaradi nenadno napovedanega sestanka ministrskih predsednikov štirih evropskih velesil: Anglije, Francije, Italije in Nemčije.

Kakor zatrjujejo politični krogi, pravi dalje agencija Stefani, se je Mussolini odločil za to pot šele po brzjavni poslanici, ki jo je prejel od Chamberlaina. Angleški ministrski predsednik mu je sporočil, da je poslal davi Hitlerju svoj poslednji poziv, naj se odreče nasilni ureditvi sudetsko-nemškega vprašanja, ki bi ga bilo vendarle mogoče v miru dokončno likvidirati. »Pripravljen sem,«

pravi Chamberlain v svoji brzjavici Mussoliniju, »še enkrat potovati v Nemčijo in se porazgovoriti z Nemci in Čehoslovaki, pa če to želi kancelar Hitler, tudi z odgovornimi zastopniki Italije in Francije. Prepričan sem, da se bomo jutri sešli in da boste tudi vi poskusili pridobiti Hitlerja za našo skupno stališče o nujnosti ohranitve miru. Izjavljam, da bodo obljube Čehoslovakov izpolnjene. Prepričan sem, da bi bilo mogoče doseči dokončni sporazum v enem tednu.

Malo pred svojim odhodom je italijanski ministrski predsednik prejel tudi kratko poslanico ameriškega prezidenta Roosevelta, ki ga poziva, naj tudi on z vsemi silami in z vso svojo avtoriteto pripomore k ohranitvi miru.

Chamberlainovo poročilo angleškemu parlamentu

Orisal je razvoj evropske krize, o sedanjem položaju pa ni več govoril, ker je medtem prejel vabilo na današnji sestanek štirih velesil

London, 28. sept. b. Svojo izjavo o mednarodnem položaju je ministrski predsednik Chamberlain na današnji seji parlamenta začel z besedami:

»Danes smo v enakem položaju, v kakršnem smo bili 1. 1914.«

Chamberlain je podrobno opisal dogodke od prihoda angleškega posredovalca lorda Runcimana v Prago dne 3. avgusta t. l. do današnjega dne. Glede svojega obiska pri Hitlerju v Berchtesgaden dne 15. t. m. je opozoril najprej, da je ta njegov obisk preprečil nemško invazijo, za katero je bilo tedaj že vse pripravljeno. »Moj prvi obisk pri kancelarju Hitlerju je bil že prej v mojem načrtu, toda odločil sem se zanj v trenutku, ko se mi je zdelo, da z njim lahko odstranim nevarnost, ki je konkretno grozila. V razgovorih s kancelarjem Hitlerjem je bilo med drugim izrečno poudarjeno, da ostane dejansko stanje nespremenjeno, dokler se pogajanja vršijo.«

Sestanek v Godesbergu

Potem je Chamberlain razložil angleško-francoski načrt, sporočen češkoslovski vladi. Pripomnil je, da je bil ta načrt iz-

delan v skladu s Hitlerjevimi zahtevami. Češkoslovaška vlada in prezident dr. Beneš sta v izredno kratkem času pristala na londonski načrt, zakar se mora češkoslovaškim državljanom in češkoslovaškemu narodu posebej zahvaliti.

V nadaljnjih izjavah je Chamberlain v glavnih potezah orisal svoje vtise o drugem sestanku s kancelarjem Hitlerjem v Godesbergu. Takoj v začetku je izjavil, da ga je že sam sprejem nemške publike v Godesbergu prepričal o želji nemškega naroda, da se ohrani mir. Bil je zato presenečen zaradi novih Hitlerjevih zahtev. Hitler je samo potrdil njegove slutnje, da spet neposredno grozi nemška oborožena intervencija. V tej zvezi se je dotaknil tudi vsebine svojega in Hitlerjevega pisma, ki sta bili izmenjavani v Godesbergu. Glede na nove Hitlerjeve zahteve ni mogel nemškemu kancelarju objavit več, kakor da nemški memorandum predloži češkoslovaški vladi.

Nemške kolonije

O svojih razgovorih s Hitlerjem je še pripomnil, da mu je nemški kancelar izrečno izjavil, da so njegove zahteve glede

Vsa prizadevanja gredo za podaljšanjem ultimata

V Parizu in Londonu upajo, da bi se še dala preprečiti vojna, ako Hitler ne vztraja na 1. oktobru, ki ga je postavil v svojem ultimatu kot skrajni rok

Pariz, 28. septembra. b. V poučenih krogih zatrjujejo, da sta angleška in francoska vlada trenutno soglasni v tem, da je treba storiti vse za podaljšanje roka praska ultimata Češkoslovaški. Zanimiva so v tej zvezi izjavljanja oficijoznega »Tempsa«, iz katerih diha nove nade. To polslužbeno glasilo francoskega zunanjega ministrstva piše namreč med drugim:

»Ako dobro presodimo sedanjí položaj, pridemo do naslednjih glavnih zaključkov: 1. Praska vlada je na nasvet Londona in Pariza izjavila svojo pripravljenost, da odstopi Nemčiji pokrajine z nemško večino. 2. Nemška vlada tolmachi obseg tega ozemlja nekoliko bolj široko kakor praska vlada, vendar se zdi, da dopušča plebiscit, katerega pogoji naj bi se sporazumno določili, ki pa so vsekakor zelo resnega značaja. 3. Ker ne zaupa češkoslovaški vladi, zahteva Hitler evakuacijo čeških oboroženih sil in zasedbo spornega ozemlja z nemško vojsko že dne 1. oktobra tega leta, pri čemer se posebej poudarja, da mora biti izročeno naznačeno ozemlje v sedanjem stanju.«

»Ako stvari tako stoji, nadaljuje »Temps«, potem se vprašanje ne zdi nerešljivo. Vprašanje obsega ozemlje, na katerem naj bi se izvedel plebiscit, in sam postopek pri plebiscitu sta dejansko dve vprašanji, ki se

moreta in morata rešiti samo s pogajanjí ali z arbitražo. Ostane potemtakem kot glavna težava za sporazum samo vprašanje ultimativnega roka. V svojem govoru v Berlinu pa je Hitler tudi o tem dejal, da je postavil ultimativni rok samo zaradi tega, ker se boji, da bi Praga ne izpolnila dane obljube o odstopitvi ozemlja. Chamberlain je v svojem večeršnjem govoru izrečno pripomnil, da hočeta za izpolnitev prške obljube jamčiti Anglija in Francija. V tem je potemtakem jedro in vozec celotnega vprašanja, pa se zdi, da za presekane tega vozla nikakor ne bi bil potreben meč.«

Te ugotovitve »Tempsa« so izzvale v političnih in diplomatskih krogih veliko pozornost, ker sklepajo iz njih, da gre sedaj vse prizadevanje angleške, francoske in tudi ameriške vlade v tej smeri, to je za podaljšanje roka nemškega ultimata. Po mnenju teh krogov tudi sinočnji Chamberlainov govor situacijo ni spremenil, marveč jo prej še olajšal. Na eni strani je jasno in izključljivo vsakega dvoma sporočil Nemčiji in vsemu svetu, da bi Anglija aktivno in z vso svojo močjo posegla v vojno, na drugi strani pa je dal še večjo vrednost angleški in francoski garanciji, da bo češkoslovaška vlada izpolnila svojo obljubo.

Pariz se pripravlja za vsak primer

Nemški državljani v Franciji še niso dobili poziva na odhod — Pariške otroke odpravljajo na deželo

Pariz, 28. sept. r. Vlada je izdala pravilnik za organiziranje obrambe francoske prestolnice. Obrambo vodi poseben odbor iz 34 članov pod predsedništvom nekakega generala. Odbor ima štiri odseke. V zvezi z zadnjimi dogodki je ustanovil Rdeči križ celo vrsto tečajev za bolničarke. Tudi v pariški okolici so pričeli graditi zaklonišča za primer letalskega napada. Premestili so tudi ulično razsvetljavo, tako da žarnice mečejo luč samo navzdol. V stranskih ulicah gori odslej samo vsaka četrta žarnica.

Promet na kolodvorih se je že zopet normaliziral, ker so vpoklicani rezervisti že odšli na svoja zborna mesta. Živo je samo pri odhodu provincialnih vlakov s katerimi zapuščajo žene, starci in otroci prestolnico. V zvezi s preseljevanjem otrok na deželo so zaprte tudi pariške ljudske šole do 10. oktobra. Če bi bilo potrebno, se bo ta rok podaljšal.

Med vpoklicanimi rezervisti je razmerna veliko število starejših mož, ki so sodelovali že v svetovni vojni in imajo zato bogate izkušnje. Ti starejši rezervisti so ostali za sedaj v svojih kadrih in bodo uvrščeni v formacije šele, če bi se izkazala potreba splošne mobilizacije. V primeru vojne bi bila njihova glavna naloga, da stoji s svojimi izkušnjami na strani mlajših vojakov, ki so odslužili svoj kadroviški rok šele po svetovni vojni. Policija je zadnje dni zelo poostrela nadzorstvo nad vsemi tujimi državljani v Parizu. Iz krogov ruskih emigrantov se širijo vesti, da bodo v primeru vojne vstopili kot dobrovoljci v francosko vojsko.

Nemški državljani, ki prebivajo v Parizu, so prejeli opozorilo nemškega poslanstva, naj bodo pripravljeni za izselitev iz Francije. Do danes poziva za izselitev še niso dobili.

Pariz, 28. sept. AA. (Havas). Danes ob 17.15 so v Parizu nalepli razglase, s katerimi se vpokličejo pod zastavo rezervisti, katerih mobilizacijski dokumenti imajo številko 8.

Načrt francoske parlamentarne opozicije

Pariz, 28. sept. br. Današnji dan v Parizu je potekel in znamenja zelo živahnih izmenjav misli med zastopniki parlamenta in vlade. Vodili so se razgovori tako z zastopniki parlamentarne večine kakor z zastopniki parlamentarne manjšine. Par-

Skrb za ameriške državljane

Washington, 28. sept. o. Mornariško ministrstvo je poslalo v Evropo dve veliki križarki, ki bosta v francoskih lukah vkrcali ameriške državljane, ki se nameravajo, sledeč pozivom ameriških poslanstev v Evropi, zaradi napetega položaja vrniti v svojo domovino. Tudi potniške ladje se prejele nalog, da sprejmejo na krov čim večje število Američanov iz evropskih držav.

Vtis Chamberlainovega govora na Ameriko

Washington, 28. septembra. AA. (Reuter) V tukajšnjih političnih krogih so sprejeli sinočnji Chamberlainov govor s simpatijami ter ga primerjali z predvečernjim govorom Hitlerja.

Jules Romain za mir

PARIZ, 28. sept. p. Francoski pisatelj Jules Romain, predsednik Penkluba, v katerem je 40.000 književnikov iz 50 držav, je objavil poziv nemškim in italijanskim književnikom, v katerem pravi, da prosijo francoski, češkoslovaški in angleški pisatelji nemške in italijanske tovariše, naj s svoje strani store vse, da se ohrani mir.

Bolgarski jesenski manevri

Sofija, 28. sept. o. Davi so se pričeli veliki jesenski manevri bolgarske vojske v južnih krajih države.

Slovaki nerazdružno s Čehi

Slovaški odgovori na nemške trditve o nasprotstvu med Slovaki in Čehi — Poslanica svetovnih književnikov

Praga, 28. sept. AA. (CTK). Slovaški list »Slovenski Deník« objavlja danes članek svojega glavnega urednika Huseka pod naslovom »Hitlerjeva zabloda glede Slovačkov«. V članku navaja Hitlerjevo izjavo, da govore Čehi o edinstvu Čehov in Slovačkov, ki ga sploh ni. To neresnico da je iznašel sedanjí predsednik dr. Beneš. Husek poudarja, da so takšne trditve ne-korektnost ter da tudi ne drže številke, ki jih je Hitler v svojem govoru navajal za namenom, da ovrže pravilnost čl. stat. stike. Glede tega vprašanja je dovolj, piše članek dalje, da hočemo ostati zedinjeni s Čehi, prav tako, kakor so se za to odločili naši legionarji 1. maja 1. 1918. Bila bi tragična zabloda, če bi kdorkoli v inozemstvu ali pri nas domo smatral, da more izkoristiti naša notranja nesoglasja in v sedanjih težkih trenutkih voditi Slovače proti Čehom ali Čehi proti Slovačkom. To se ne more nikomur posrečiti. Zelo dobro je, da je zastopnik Velike Nemčije pokazal svoje karne. Resnica je, da je gotovo število zastopnikov slovaškega naroda imelo pred kratkim nekaj sestankov s Henleinom in njegovimi sodelavci, tega pa niso storili z namenom, da bi izdajali svojo domovino. Hoteli so se poučiti o namerah sudetskikh Nemcev, zdaj pa vidimo točno vse načrte henleinovce. Proti tem načrtom smo sedaj še bolj složni, kakor smo bili prej.

Praga, 28. sept. AA. (CTK). Združenje slovaških književnikov je objavilo manifest, ki pravi med drugim: Čsl. država je odprla nam Slovačkom pot do svobodne narodne eksistence. Čutimo brezpogojno

potrebo, da sodelujemo s Čehi čim tesneje pri obrambi naše države. Ključno vsem Slovačkom: »Rajši smrt, kakor robstvo!« Stockholm, 28. sept. AA. Gotovo število svetovnih književnikov, med katerimi je več svetovnih pisateljev, je poslalo češkoslovačkom brzojavko, v kateri izražajo upanje, da svet ne bo videl vojnih strahot. V nasprotju primeru zagotavljajo čl. književnikom, da književniki svetovnega slovesa ne bodo pozabili onih, ki se bodo borili za svobodo in civilizacijo.

Simbolična gesta

praškega nadškofa

Praga, 28. sept. o. Praški kardinal in nadškof Kaspar je danes izročil predsedniku vlade generalu Syrovemu meč sv. Vavla. Prosil ga je, da bi s njim branil češkoslovaško domovino. Ta simbolični izraz solidarnosti češkoslovaških katolikov z vlado in češkoslovaško vojsko je napravil v Pragi zelo globok vtis in izzval velike manifestacije.

Čsl. radio v srbohrvaščini

Praga, 28. sept. d. Češkoslovaške radijske postaje v Bratislavi, Košicah in Banskí Bistrici oddajajo od danes naprej tudi poročila v srbohrvaščini. Poročila so namenjena informiranju čeških državljanov in drugega prebivalstva v Jugoslaviji. Imenovane tri postaje oddajajo ta poročila vsak dan ob pol 22.

Hitlerjevo glasilo o stališču Italije

Berlin, 28. sept. d. V berlinskih političnih krogih zasledujejo z največjo pozornostjo zadržanje Italije in Mussolinija. »Völkischer Beobachter« pravi med drugim:

»Oficielna Italija še molči. Italija še ni odredila mobilizacije svojih sil, temveč je res ostala mirna, kakor je napovedal duce v Padovi. Toda italijansko stališče se ne sme napačno tolmčiti. Italija lahko mobilizira v 24 urah. Pozabiti se tudi ne sme, da je sklican za 1. oktober ob 10. uri veliki fašizma. V tem primeru si je Italija sigurna skovito vržejo na tehtnico, če bo potrebno, vso težo do zob oboroženega italijanskega fašizma. V tem slučaju si je Italija sigurna zmage. Italija je zmogala v borbi proti sankcijam in veruje tudi to pot besedam svojega voditelja, da bo »zopet zmagala«.

Vojna parada v Berlinu

Berlin, 28. sept. AA. Havas. Celih pet ur so se motorizirani oddelki vseh vrst pomikali včeraj od 16. do 21. skozi Berlin. Ti oddelki so prišli od zapada in severa ter so namenjeni proti jugovzhodu. Čete so korakale po Wilhelmstrasse pred kancelarjevo palačo in ministrstvom za letalstvo. Vojaki ne nosijo več števil na ovratnikih in čepcah. Prav tako so odstranjene številke z motornih koles. Videli so se tudi topovi najtežjega kalibra in tanki vseh vrst, strojnice, radiotelegrafski oddelki itd. Te čete bi se mogle Berlinu izogniti, pravijo pa, da so korakale skozi Berlin zato, ker so nemški voditelji s tem hoteli poudariti pomen zadnjega Hitlerjevega govora.

Odpovedan Göbbelsov govor

Berlin, 28. sept. br. Za nočjo ob 6. uri je bil napovedan govor propagandnega ministra Göbbelsa na velikem zborovanju, ki bi se imelo vršiti na prostem in za katero so bili pripravljeni že zvočniki po vsej Nemčiji. Göbbelsovega govora pa ni bilo, ker je bil glede na spremenjeni položaj odpovedan, kar je bilo po zvočnikih sporočeno tudi poslušalcem.

Nevtralna Belgija

Bruselj, 28. sept. AA. (Havas). Zunanji minister Spaak je včeraj zvečer imel v radiu govor, v katerem je v prvi vrsti poudarjal, da belgijska vlada ni zamudila nobene prilike, da ne bi državi zagotovila miru. Dosledno je ostala zvesta politiki nevtralnosti, ki ji je nakazal pot pred dvema letoma kralj Leopold. Ta politika je imela zmerom za cilj, da se Belgija obvaruje vmešavanja v tuje zadeve, zlasti pa v kak zunanji spopad. Spaak je potrdil, da je Belgija odločena, da bo svojo zemljo branila pred vsakim napadom ter tudi ne bo dopustila, da bi se njeno ozemlje uporabilo za prehod. Naši veliki sosede so razumeli našo politiko ter jo odobrili. Francija in Velika Britanija sta nam obljubili pomoč za primer neizvaganja napada. Nemčija nam je z jamčila nedotakljivost naših meja ter nedotakljivost našega ozemlja.

Iz Španije

Salamanca, 28. sept. AA. (DNB) Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva javlja: Nacionalistične čete so včeraj na bojišču pri Ebru dosegle velike uspehe, ker so zavzele nove postojanke in odbile več napade republikanskih čet, ki so utrpel velike izgube. Na andaluzijskem bojišču smo odbili včeraj več napadov sovražnika na odsekih Villa Franca in Blemes. Ugotovili smo, da so republikanske čete zadnje dni izgubile mnogo tisoč ljudi. V značni borbi smo zbili štiri sovražna letala.

Spopadi v Palestini

Jerusalem, 28. sept. AA. (DNB). V Palestini je bilo včeraj ponovno več incidentov. Arabski vstajši so zažgali policijsko poslopje v Arutu v okolici Jeruzalema. Blizu Tuikarema so Arabci streljali na židovski policijski patrolo, pri čemer sta bila ranjena dva žida. V Nablusu so Arabci napadli ukrajno načelstvo ter premetali vse oddelke. Pri spopadu v Nablusu je bil ubit en žid.

Povratak kneza Pavla v Beograd

Beograd, 28. septembra. AA. Ob 9. dopoldne se je vrnil v Beograd Nj. V. knez namestnik Pavle v spremstvu ministra dvora in adjutanta Nj. Vel. kra. lja Milana Antića, generala Majstorovića in polkovnika Durbešića.

Danes bo govoril papež

Vatikan, 28. septembra. AA. (Havas). Sv. oče papež Pij XI. bo imel jutri govor, v katerem se bo zavzel za ohranitev mira na svetu. Ob 18.30 bo imel sv. oče govor v italijanski in ga bo prenašal tudi radio. Zatem bo radio prenašal tudi prevod govora sv. očeta na razne jezike.

Mussolinijevo posredovanje

Rim, 28. sept. AA. (Stefani). Poslanica, ki jo je Chamberlain poslal Mussoliniju, se glasi:

»Danes sem poslal poslednji apel Hitlerju, da se vzdrži uporabe sile pri urejanju sudetskega problema, ki bi se dal, prepričan sem, urediti v kratki debati. Ponudil sem, da pridem osebno takoj v Berlin, da se pogovorim o sporazumu z nemškimi in čl. zastopniki, in če kancelar želi, tudi s zastopniki Italije in Francije. Mislim, da bi bilo dobro obvestiti nemškega kancelarja da ste pripravili poslati svojega zastopnika in vplivati nanj, da pristane na moj predlog. To nam bo pomagalo preprečiti vojno. Dal sem že poročstvo, da se bodo češke obljube izpolnile, in mislim, da se da v tednu dni doseči popoln sporazum.«

V zvezi s to poslanico je Mussolini sporočil Chamberlainu, da je pri Hitlerju podpril njegov predlog.

„Nova faza“

Rim, 28. sept. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Zaradi nepopustljivosti Prage je bila nameravana v Nemčiji splošna mobilizacija; začela bi se ob 14. Kazalo je, da kriza narašča in da se naglo bližamo čedalje hujšim komplikacijam. Ob 10. je italijanski zunanji minister Ciano sprejel od britanskega poslanika v Rimu lorda Perththa važno sporočilo v zvezi z bližajočo se nevarnostjo nemško-češkoslovaškega spopada. To bi moglo biti v zvezi z jasnim načrtom Mussolinija, ki je precizno orisal pravično in potrebno ureditev, da se prepreči vojna z uveljavitvijo nove osnove za medsebojno razmerje v Evropi. Mednarodni položaj je, kakor vse kaže, danes popoldne stopil v novo fazo.

Izročitev Rooseveltove poslanice Mussoliniju

Rim, 28. sept. AA. (Stefani) Danes popoldne je Mussolini sprejel v navzočnosti grofa Ciana poslanika USA, ki mu je pri tej priložnosti izročil Rooseveltovo osebno sporočilo. Mussolini je sporočilo vzel na znanje in prosil poslanika USA, naj sporoči Rooseveltu njegovo zahvalo in njegovo obdobjanje za to gesto.

Rooseveltova zahvala

Rim, 28. sept. br. Prezident Roosevelt je poslal ministrskemu predsedniku Mussoliniju brzojavno zahvalo za njegovo uspešno prizadevanja za nadaljevanje pogajanj za ureditev češkoslovaško-nemškega konflikta.

Lord Perth pri Mussoliniju

Rim, 28. sept. br. V zvezi z jutrišnjim sestankom evropskih državnikov v Monakovem je bil danes dopolnjen angleški poslanik v Rimu lord Perth pri Mussoliniju. Razgovor je trajal celo uro. Kakor zatrjujejo, je Perth informiral italijanskega ministrskega predsednika o stališču, ki ga namerava jutri Chamberlain zavzeti na monakovskem sestanku in o njegovih predlogih za ureditev sudetsko-nemškega vprašanja.

Eksplodizija pri Hamburgu

Hamburg, 28. septembra AA. (DNB). Blizu Hamburga je v neki tovarni nastala eksplozija. 14 ljudi je mrtvih.

Premestitve učiteljev

Beograd, 28. sept. p. Premesteni so sreska šolska nadzornika Ferdinand Bobić iz Maribora v Ljubljano in Matej Milčuš iz Lendave v Logatec, učitelja Valentin Hlede in njegova žena učiteljica Justina iz Koprivnice v Tržič ter učiteljica Slava Kavčič iz Bosanice pri Vrbovskem v Vinico.

Upokojitev

Beograd, 28. sept. p. Upokojena je poštna uradnica Ana Prvanović v Ljubljani.

Požar uničil šest kmetij v Banatu

Novi Sad, 28. sept. o. V banatski vasi Jasenovu je davi navsezgodaj nastal velik požar, ki je uničil 6 kmetijskih posestev. Pogorele so hiše in gospodarska poslopja vseh 6 prizadetih gospodarjev. Škoda je zelo velika. Trenutno še ni znano, kako je nastal požar, ki je še v dopoldanskih urah ogrožal vas. V Jasenovu je prihitelo več gasilskih čet in celo dve četi iz daljne Bele Crkve.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Delno oblačno v vsej državi, zelo oblačno na zahodu in v primorskih krajih. Temperatura se je nekoliko dvignila. Najnižja je bila v Plevlju (1), najvišja pa v Velikem Gradšču (30).

Zemunska vremenska napoved: Previdovalo bo oblačno vreme v vsej državi. Ponekod bo deževalo, zlasti v zahodnih krajih. Temperatura se bo nekoliko dvignila.

Zagreška: Oblačno. Dunajska vremenska napoved: Na zapadu in jugu zelo oblačno, na severo-vzhodu še jasno, splošno še toplo, v prostih legah sveži vetrovi.

Naši kraji in ljudje

Zgodovinska odkritja dr. Šmida pri Vukovaru

Borovo, 28. septembra

Tik samega Vukovara, kjer stoji v bližini znano Batovo industrijsko naselje Borovo in koder se razprostirajo plodne njive in vinogradi, na hribočku Gradcu, ki se dviga nad Dunavom, se vršijo izkopavanja pod vodstvom univ. prof. dr. Šmida. Ugledni učenjak in raziskovalec je v kratkem času našel že celo vrsto izkopavin, ki zgodovino obelodajajo kulturno, gospodarsko in družabno življenje vuedolskih prebivalcev v tretjem in četrtem stoletju pred Kristom.

Pokazali so se dobro ohranjeni temelji nekdanjih hiš, v katerih so poznejši nasešenci Slovani napravili skladišča za žito. Dr. Šmid je odkril tudi temelji hiše izpred 3000 let. Polkrožna soba je služila za spalnico, štirioglasta pa za kuhinjo. Edinstvena je najdba usnjene opanke, ki se je ohranila skozi 3000 let in so ga našli v neki jami za odpadke. To je najstarejša obvala na svetu. Izven naselja je grobišče za ostanki pravnih prebivalcev Srema. Mrljice so pokopane v skupni grobnici, kateri rasi so pripadali ti naseljenci. Zdal odkopavajo dr. Šmidovi delavci obrambne opake, ki so obkrožali nekdanja taborišča na Gradcu in v okolici. V globljih slojih se že kaže nova kultura z drugimi temelji in grobovi, kar bo dalo spet nove rezultate znanstvene raziskave.

ke, ki so jih smatrali za dragocenost in kot denar, ter sekro kot najpotrebnejše orožje.

Dr. Šmid je našel okostje mlade žene, ki iz nje svojo desnico proti posodici, katero so ji bili s hrano vred položili v grob. V skupnem grobu so trije okostnjaki. Mlada mati čvrsto privija k sebi svoje dete. Čelo ob čelu ležita mati in hči. Njune roke drže prebode vinski predmet, podobno kakor danes mrljice držijo križ ali svečo. Otrokovo lice je zakrito s pisano posodo, poslikano rdeče, žolto in belo v obliki solca in zvezd. Naokrog so najdragocenejše posode iz pokrajine, ki so jih prebivalci položili v grob. Dr. Šmid sklepa, da je tu divjala nekoč neznana nalezljiva bolezen, pomor je bil silno velik, v enem samem grobu ležijo štirje dojenčki.

Po grobiščih je mogoče privzeti spoznati sremsko raso iz Vuedola. To je bilo južno indoevropsko prebivalstvo, srednje vitke po stave, podolgate lobanje, ozkega in visokega čela, ozkega lica. Antropološka raziskavanja bodo dognala, kateri rasi so pripadali ti naseljenci. Zdal odkopavajo dr. Šmidovi delavci obrambne opake, ki so obkrožali nekdanja taborišča na Gradcu in v okolici. V globljih slojih se že kaže nova kultura z drugimi temelji in grobovi, kar bo dalo spet nove rezultate znanstvene raziskave.

Živahno življenje pred Narodno tiskarno

Pred uredništvom listov konsorcija »Jutra«, pred Narodno tiskarno je vse te razburljive dni prav živahno. Vsi tisti, ki jim razmere ne dopuščajo, da bi bili stalni naročniki listov in jih tudi ne morejo čitati po kavarnah, se zbirajo ves dan pred Narodno tiskarno in čitajo nalepljene liste. Toliko jih je, da se le počasi zvrščajo ob deskah, kajti vsi so najvestnejši in najpogostejši čitatelji. Naši listi sproti poročajo o vseh dogodkih, ki se te čase s presenetljivo naglico vrste in spreminjajo. Naša po-

ročevalska služba je kljub težkočam v telefonskem in brzojavnem prometu še tako dobro organizirana, da moremo iz dneva v dan sproti, kolikor je le mogoče, izčrpno poročati o vseh pomembnih dogodkih tik do izida lista. Prav zato je pred našimi deskami nenehoma polno čitateljev. Ni menda nikogar v Ljubljani, ki ga ta čas ne bi zanimalo in razburjalo vprašanje: Mir ali vojna? To posebno potrjujejo skupine čitateljev pred nalepljenimi izvodi »Jutra« in »Slovenskega Naroda«.

Ljubavna žaloigra Slovenke v Rumi

Policijski agent Gerić je ustrelil njo in sebe

Novi Sad, 28. sept.

V eni najživahnejših ulic v Rumi se je v torek popoldne odigrala ljubavna žaloigra, ki se je končala s smrtjo dveh ljudi. Pred Kaleničevu gostilnico nasproti občinskemu poslopiju je odkleknil nekaj strelcev iz samokresa. Prva se je zgrudila Marija Čuješeva, ki je bila v službi kot kuharica hotela »Orao«, za njo pa je padel Vasa Gerić, policijski agent iz Novega Sada. Preiskava je dognala naslednje:

Marija Čuješeva, doma iz Poljčan v Sloveniji, je bila daljšo dobo kot kuharica v službi pri nekem sodniku v Novem Sadu. Ko je nekoč vstopila v prijavi oddelček novosadske policije, se je seznanila z Vaso Gerićem, ki je ta dan imel dežurno službo. Geriću je bila Marija na prvi pogled všeč, še prav posebno mu je ugajala njena prikupna živahnost. Ker so bile službene ure ravno pri kraju, se je Vasa Gerić ponudil, da spremlja Marijo

Čuješovo. Po tem spoznanju sta se z Gerićem večkrat sestala in razvilo se je ljubavno razmerje.

Vasa Gerić izpočetka sploh ni povedal Mariji, da je oženjen in da ima troje otrok, od katerih šteje najmlajši 15 let. Pa tudi Marija je imela svojo skrivnost in se ni vedela, ali je vdova, ali ločena, ali še samska. Nekaterim znancom je govorila, da ji je mož umrl, drugim, da je moža zapustila zaradi Vase Gerića, tretjim spet, da sploh še ni poročena. Ljubezen med Marijo in Gerićem je trajala precej časa. Vasa Gerić je bil tako zaljubljen, da je zaradi nje začel zanemarjati družino in službo. Vasa zadeva seveda ni ostala prikrita Gerićevi ženi, ki je nastopila prav odločno in je najprej napadla moža, nato pa tudi Marijo. Tako Mariji ni preostalo nič drugega, kakor da se je umaknila iz Novega Sada v Rumo, kjer je kot izvrstna kuharica takoj dobila službo v hotelu »Orao«. To je bilo letos

v juliju. Vasa Gerić je bil s tem očitno sporazumen, ker je poslej imel od strani svoje žene mir, skrivaj pa se je večkrat pripeljal v Rumo.

A nedavno je prejel anonimno pismo, da Marija Čuješeva vzdržuje v Rumi ljubavno razmerje z nekim soferjem. To je bilo zlagano. Vasa Gerić pa se je vendar od jeze napil in se z avtobusom odpeljal iz Novega Sada v Rumo. Čim je poiskal Marijo, ji je začel očitati nezvestobo. Marija ga ni dolgo poslušala, marveč se je umaknila v kuhinjo, pobegnila na ulico ter je na policijsko iskala zaščite, ker ji je Vasa grozil, da jo bo pretepel. Policijski uravnik je naročil redarju, naj dovede Gerića na policijsko. Redar je v Marijinem spremstvu kmalu našel Gerića, ki se je začudil: »Zdravo, Marija! Mar si me tožila na policijsko?« Marija pa je prišla Gerića pod roko in sta šla s tražniškom. No, stražnik je nalašč šel nekaj ko-

Kdaj bo konec požigov na Kočevskem?

Oficijalno Pereniču je pogorelo gospodarsko poslopje

Kočevje, 28. septembra

V teku zadnjih mesecev je »Jutro« že večkrat poročalo o požarih v kočevskih vaseh, ki se vrste skoraj v rednih presledkih zdaj v tej, zdaj v oni vasi v okoliših Kočevja. Neznana požigalec, ki zažiga očitno iz naslade ali neutemeljenega maščevanja, je snoči podnetil ogenj v gospodarskem poslopiju gospoda Jožeta Pereniča, oficijal na sodišču v Kočevju. G. Perenič, ki je zaveden in trden Slovenec, si je s pridnostjo svojih rok in z varčevanjem postavil v Mahovniku, vasi blizu Kočevja, hišico s hlevom in gospodarskim poslopijem. Zlobnež, ki je zaenkrat še nepoznan, pa mu je zažgal hlev, tako da je Perenič komaj v zadnjem trenutku rešil kravo iz gorečega hleva.

Požar je izbruhnil ob pol devetih zvečer. Torej v času, kakor že vsi požari, ki so pred tedni nastali v okoliških kočevskih vaseh: Mlaki in Dolgi vasi.

Kočevski gasilci, ki so tudi tokrat prišli pravočasno na mesto, bodo lahko zabeležili v svojo kroniko tokrat že peti požar v kratkem razdobju. Prvi so prišli na kraj požara gasilci iz Mahovnika. Njihova akcija pa je bila zaradi pomanjkanja vode v bližnjem vodnjaku kmalu nasilno prekinjena, dokler niso prišli gasilci iz Kočevja, ki

so z motorno brizgalno pričeli črpati vodo iz sosednjega, 200 m oddaljenega vodnjaka. Pod spretnim vodstvom društvenega načelnika g. Gustava Verderberja, so se kočevski gasilci tudi tokrat požrtvovalno izkazali in jim gre za trud ter hitro pomoč pohvala in priznanje. Na pomoč so prihiteli tudi gasilci iz Stare cerkve. Z združenimi močmi se je vsem skupaj posrečilo, da so požar lokalizirali, kar je bilo velike važnosti, saj je bila stanovanjska hiša oddaljena od gorečega objekta komaj osem metrov.

Kakor pri vseh požarih v kraških vaseh, se je tudi tukaj pokazala velika potreba vode, ki jo zlasti ob podobnih nesrečah prehitro zmanjka. Zato je v interesu varnosti zasebne imovine, da bi se posestniki ene vasi združili v združeno ter si z združenimi močmi in ev. podporo občine in banovine postopno postavili vsake vodnjake, ki bi imeli dovolj vode za gašenje.

Orožniki, ki so bili tudi takoj na kraju nesreče, živahno poizvedujejo za brezvestnim storilec. Prebivalstvo kočevskih vasi, ki ga neprestani požari vznemirjajo, kakor tudi gasilci pa si žele, da bi bilo iskanje orožnikov uspešno in da bi drzni zlikovec čim prej prišel v roke pravici ter prejel zasluženo kazen.

Dve žrtvi ljubosumnosti

Ljubimec je legel v grob, mož pa gre v ječo

Maribor, 28. septembra

Dne 22. junija letos se je dopolnila v Vitočevih pri Sv. Andražu v Slov. gorah rodbinska tragedija, ko je 35letni posestnik Josip Težak segel po samokresu in ustrelil posestnika Josipa Suhača, s katerim ga je baje varala njegova žena Matilda. Suhač je po 20 urah izdihnil za posledicami otrpnosti na hrbtnici, pred tem pa je na smrtni postelji in pri polni zavesti slovesno zatrdel, da ni imel nikakršnega razmerja s Težakovo ženo.

Josip Težak se je moral danes dopoldne zagovarjati pred velikim kazenskim senatom okrožnega sodišča v razpravni dvorani št. 53. Razpravi je predsedoval s. o. s. dr. Turato, prisodniki so bili dr. Čemer, dr. Kuder, dr. Grmovšek in Lečnik. Obtožbo je zastopal višji drž. tožilec dr. Zorjan, obtoženca je zagovarjal dr. Reisman, zasebna udeleženca pa dr. Sluga iz Ptuj.

Josip Težak je priznal krivdo. Na široko je orisal svoje duševno stanje, v katerem je moral svoje pretrpeti. Večkrat je pokleknil pred ženo in jo prosil, naj napravi konec njegovim strašnim notranjim bolečinam.

Predsednik: Ali se je vaš oče res ustrelil zaradi ljubosumnosti?

Obtoženec: Tega ne vem.

Predsednik: Zakaj niste svojih tekmecev tožili?

Obtoženec: Sram me je bilo, da imam takšno ženo.

Predsednik: Ali ste bili prepričani, da vas je žena varala?

Obtoženec: Prvotno sem samo sumil, pozneje pa mi je žena sama priznala.

Predsednik: Kako je s tistim pismom, ki ste ga pisali svoji ženi iz zaporov, in v ka-

terem namigujete, da pokojni Suhač ni glavni krivec?

Obtoženec: Vedel sem, da je imela tri ljubavnike, za četrtega pa sem izvedel šele pozneje.

Predsednik: Kako ste mogli to zvedeti, ko ste bili vendar v zaporih?

Obtoženec: Sanjalo se mi je o tem.

Predsednik: Pa zakaj se niste ločili od žene?

Obtoženec: Ker sem jo imel rad, saj je bila pridna gospodinja in je otroke lepo vzgajala.

Sledilo je zasliševanje župnika Ivana Alata.

Predsednik: Kaj pravite o Težaku?

Župnik: Bil je dober gospodar in ne morem o njem reči nič slabega.

Predsednik: Kdaj je obtoženec prišel k vam?

Župnik: Bilo je to par dni pred tragičnim dogodkom, ko se mi je potožil, da ga žena vara.

Predsednik: Ali je mogoče, da bi v vasi ostalo tajno, če bi imela žena razmerje s pokojnim Suhačem?

Župnik: To bi bilo težko.

Predsednik: Ste imeli vtis, da ima Težak resne namene, ko je pri vas grozil, da bo Suhača ustrelil?

Župnik: Bil sem mnenja, da sta se pobotala, saj sta lepo šla domov. Bil sem pa zelo presenečen, ko sem zvedel, da je Težak ustrelil Suhača.

Sledilo je zasliševanje prič Jakoba Dolinarja, Franca Matjašiča in Ivana Bračka. Zadnjima je Težak očital, da sta tudi tekmeča, kar pa sta oba odločno zanikala. Žena Matilda se je odpovedala pričevanju. Obtoženčeva mati je izpovedala, da se ni Težak doma pri njej nikdar potožil in ni

nikdar niti besedice omenil o tem, da bi ga žena varala.

Priča Franc Habjančič je dejal o Težaku, da je bil dober sosed, da se ni nikdar prepiral in da je bil tudi s pokojnim Suhačem dober prijatelj. Obtoženec je nekaj dni pred tem prosil za samokres, češ da bo ustrelil psa.

Razprava je trajala od 9. do pol 12. ure. Četrte ure zatem je s. o. s. dr. Turato razglasil sodbo, po kateri je obtoženi Težak obsojen na osem let robije in trajno izgubo častnih državljskih pravic. Razen tega mora plačati pogrebne stroške v znesku 2500 din. Zahtevki glede odškodnine na skupno 125.000 din za pokojnikovo ženo in štiri nepreskrbljene otroke so bili zavrnjeni na civilno pravno pot. Ko je predsednik senata vprašal Težaka, če kazen sprejme, je obtoženec odvrnil, da si ni zaslužil takšne kazni in je zaprosil za tridenesni rok za premislek.

Oni, ki mnogo jedo in veliko sede ter zaradi tega največje trpe na trdi stolici, naj pijejo dnevno po eno čašo naravnega »Franz-Josef« grenačice, ki jo je treba prejeti nekoliko segreti. Davno preizkušena »Franz-Josef« grenačica se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.

Ogl. reg. št. br. 15. 483-35

Takih gostov si na Trški gori ne želijo

Novo mesto, 28. septembra

Za procvit tujkega prometa je Dolenjska zadnja leta v marsikaterem pogledu mnogo storila. Vendar pa je gotovo, da se še dolgo let ne bo mogla meriti s kraji, kjer so že pred leti spoznali blagodat tujkega prometa in stremeli, da ga z raznimi napravami in udobnostmi iz leta v leto povečajo. Tega pa naši kraji seveda še dolgo ne bodo dosegli, ker jim je na eni strani vsaka reklama predraga, na drugi strani pa vsak izdatek, ki gre za zboljšanje tujkega prometa odveč. To še posebej, ker so naši ljudje prišli do prepričanja, da ljudje, ki imajo denar, grejo rajši na oddih k morju, na Gorenjsko ali pa v tujino. Zlasti v letošnjem letu je prevzela ljudi neke vrste potovalna bolezen glede tujine, kamor jih vlečejo zgolj študijski nameni. Če te ljudi poslušas, izveš resnico, da se imajo za isti denar, ki ga bi izdali v kakem domačem letovišču, mnogo bolj in udobneje v tujini, tako vsaj pravijo. Pri tem se počutijo tudi nekam bolj vzvišene, če so videli kso tujine. Med njimi je mnogo takih, ki se doma z nobenim izdatkom nečjejo pregešči, delajo se na moč soližne. In ko spet pride čas, jo ubero v tujino, kjer jim ni žal nobenega izdatka.

Na žalost dospe k nam samo ob nedeľjah in to z izletniškim vlakom kaka skupina ljudi in to iz Ljubljane ali Gorenjske. Ti izletniki pa se zadržijo v mestu samo kako uro, nakar jo večina mahne na Trško goro, ki je premmogim najvažnejša izletna točka na Dolenjskem. Tako je prišlo na Trško goro tudi zadnji nedeljni več skupin izletnikov. Vsi so jo takoj ubrali na Trško goro, kjer ravno dozoreva zlahtno grozdje. V podnožje gore je pribrazil tudi velik avtobus, ki je pripeljal z Gorenjskega ali iz Ljubljane preko 40 sladokuscev. Po živahnem kramljanju je vasa družba udrla v bližnje vinograde, kjer je pričela gospodariti s tujo lastnino, kakor bi spustil čredo sestradanih kostrunov na gmajno. Ko so viničarji opazili uničevalno delo teh gospodov in dam, so jih izprva lepo prosili in rotili, da pustijo tujo lastnino v miru, a so zadeli na gluha ušesa. Smeh in neokusne šale, to je bil viničarjem odgovor.

Ko so viničarji opazili, da pri takih gosposkih ljudeh z lepo besedo ničesar ne opravijo, so posegli po orožju. Ko je padlo nekaj strelcev, so izletniki brž spoznali, da gre za res. Med njimi je tedaj nastal poplah in vršič in pričelo se je divje beganje iz vinogradov v dolino. Za seboj pa so ti podivjanci pobirali in lomili dozorevajoči sad. Pri takem pustošenju je kajpa lahko vsakomur jasno, da nimajo viničarji od takih posetov nobenih koristi, temveč zgolj občutno škodo. Zdal so sklenili, da bodo imeli ob nedeljah in praznikih do časa trgatve vse vinograde pred to gospodo močno zastražene, da se ubranijo neodobrodošlim izletnikom. To naj bo obenem resen opomin vsem, ki sodijo, da smejo v svoji objestnosti delati na deželi vse, kar se jim zljubi.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

žinsko tonjo, pred »aresome« megló, spojeno z višinskim dimom, dimico, mrčm ali kakor hočete imenovati te hlapce, hlapce letalskih nezdov.

Brez splošne smo zadržali na trdo zemljo Grobniškega polja, kjer sem parkiral kihnol kot Don Kihot in natihem dolgega pilota obispal s primki takega pomena kot: Lindbergh, Howard Hughes, Kokkiki-naki & Brjandinski, Corrigan, Vendar o zadnjem sem domneval, da si ga ni izbral pravih staršev, zato je bil »korigovan« ali kaznovan za svoj mojstrski polet.

Sedaj bi potreboval knjigo romantičnega potnika: Eugen Herovano »Calátorul romantic« (Bukarešta 1938), ki nam dopoveduje umetniško potovanja — ne kilometrožerom, temveč onim, ki z nasmeškom opazuje stvari in ljudi ter umejo zaslediti svojskost ali lepoto celo tam, koder hodijo drugi nemo in nedostopno. Toda kaj — mi smo bili nehoti kilometrožerji na avtobusu, ki nas je potegnil proti Sušaku!

Pred Sušakom, ki je nastal kot predmestje ali spavalnica Reke — enako je bil prvotno Brooklyn za jenkislo stolnico »Dormitory of New York« — kakor ve menda večina mojih čitateljev, stoji ta keltski Trsat, akropolis 135 m nad morjem. Dohod šteje 412 stopnic, o katerih niste čitali Gorinskove Trsatске legende v Ml. Jutru 17. 7. 38. Ob njih kipé v ključih kapelice s kipi, ki jih je ključni kapetan Krušič postavil leta 1531. Trsatški samostan je zamislil ban Nikola II. Frankopan, izvršil pa sin Martin. Žena srbskega despota Vuka Brankovića (Zmaj Ognjenega) je podarila cerkvi pozlačen srebrni »močnik« z ostanki 36 svetnikov,

Dr. Anton Debeljak:

Moja prva ikariada

Ferreas est, heu, heu,
Quisquis in urbe manet.

(A. Tibullus, II. 3.)

»Zelesen je, ojoj, kdor v mestu zdaj ostane, je krilnil rimski vitez in elegič ob poletni pripeki. Na popku Evrope — v beli Ljubljani — sicer ni take pripalice kakor v Italiji, vendar človek z red premeni tu pa tam vsaj ozračje, z veseljem uide vsakdanjosti. »Sicer pa vse kaže, da je globoko v človeku kakor v pitcah potreba po begu«, modrujeta J. Gaumet & C. Cé v vojnem romanu SAH (Echec au roi, Grasset, 1931). Vsako potovanje se mi zdi pobeg. In vsi smo ujetniki. To domislilo je izbral v dokaj drzno smer modrijarh ženevske tribune 21. I. 1938.: »Ne vidi se mi nespametno, če kdo smrt, iz katere so nam verstva napravila strašilo, gledamo v tej čudoviti mikavni podobi: kot vabilo na sprehod po zvezdni brezmejnosti.«

»Človek živi na tisoč načinov in o nobenem ne moremo reči, da je pravilen.« Govori doktor nemiren France Prešeren v Slnodnjakovem Neiztrohnjenem srcu I. 156. Če že ne vemo, kateri je pravilen, nam je pa znano, kateri je prijeten. Meni prija prepojitve ali kompetetracija poezije in resničnosti, kadar je »preko krepke gotote istinitosti« — prosajna tančica domislilje, kakor je dejal nekje Portugalec Eca de Queiroz.

Ko je Stéphane Mallarmé, odlično ocenjen kot profesor angleščine v pariškem

liceju Condorcetu, jel objavljati verzé, so mu predstojniki mizali slede in celo zlohotne oznake. Umljavi je tadej, da je zakrožil: »Bežati, bežati daleč; vem, da ptice so pijane, ko gredo med nehom in penicimi valovi...« Kdo more trditi, da si nikoli ni želel posnemati brozkrole lastavice, o katerih pravi Baťov list »Izbor« aprila 1937.: »One ostavi na nogama sivo obasla sati uveče« — ko pa v resnici bore malo porablja svoje nožice.

Torej kar odkrito povedano: s samofrcem me je mikalo šiniti proti sinji Adriji. Vem, da ne bom nikoli pilot, akoravno je meni kakor tebi, prijazni bralec, Michel Détróyat posvetil knjigo: »Tu seras aviateur« (letalec boš, Paris, 1938). Komaj sem prečital članek o vletu, ki ga je v obzorniku La Nature 1. 6. 38. priobčil naš rojak S. Pivko, civilni inž. aeronavtike v Sa'nt-Cyru (L'envol sur place des avions). A še dolgo ne bom zmogel tolikanj obsežne monografije kot W. Zuerli »Pour le Mérite-Flieger« (Monakovo 1938), kjer razprada razmah Lkarove modrije med svetovnim pokolom pri Francozih, Anglezih in Nemcih.

Preden sem zagazil v trebuh letočemu Pegazu, me je dr. St. Rapé vprašal, ali nimam fotoaparata s seboj. Tudi ko bi ga bil imel, bi bil odgovoril: Ne! S posnemanjem se ne ukvarjam, odkar sva se 1916. razstala goriška boina tovariša Janko Mešiček in Crassus. Tako nisem mogel uga-

njati aerofotografije, o kateri nas je začel učiti moj nekdanji goriški realce Oskar Delkin v Jutru 18. 7. 38.

Pač pa sem na sebi in na sopotniku Kosu, svojem bivšem realcu iz Idrije, pročeval učinek guganja in zibanja na jeklenem kondorju, ki ga tako domiselno imenuje »zaglušnega nadanega« P. Devaux (Le pilotage des avions modernes. La Nature 15. 3. 38.). Čakal sem, ali se mi razvije njegov značilni črd, vzdusni smisel (sens de l'air). G. Kos se je prav dobro držal, saj za tiče, kakršen je kos, to ni težko. Bolje se je vsekakor odrezal nego Vladimir Neff, ki je v »Zračnem krstu« (Prager Presse 4. 9. 38.) predložil kolebanje človeka, ki se bo prvič vozil v Pariz na hrupnem »arhangelu«: 3 ure 50 minut namesto 26 ur z vlakom. Prav pa zaključuje Neff, ki se rima na šnef: »Naši vnučki se bodo smejali bojazni pred letanjem, kakor se mi smejemo dedom, ki so trepetali pred železnico.«

Po najbližji ljubljanski okolici sem že lani all predlanski krožil, zdaj pa sem prvič gledal z viška Krim, ki se mi torej niti deloma ni skril in ga nisem več mogel izvajati od trpnega deleznika k »kritič: Mar naj ga zdaj spravim v stik s českim keč« — grm ali z letonskim krdu« — grm, na primer v božanstvu Krému Maie — grmulja, grmuša, grmovštica (Buschmutter jo prevača O. Loooris v folklornem spisu Lilvi Rahva Usund I. 1926, str. 227).

Ta hrib sem po takem imenitno razočil kakor celo vrsto nadaljnjih pasov tja do šegóve vasi, kjer hiša mojega stoji očeta. Toda poslej se pričena na hrvaški zemlji sama smrekovina, koder so se plazile go-

ste megle. Lahko bi navedel malce spremljen distih nemškega pesnika Th. Storma iz kitice Über die Heide, ker je pač tiste dni (4. 7.) v grobu obhajal 50letnico svojega odhoda iz Biti v Nebiti, v družbo bledih senc grškega bajeslovja:

Kipeča meglá se pošasti okrog;
nebo je tak prazno in mračno je log...

Kuhajoče, buhajoče megline, kakršnih si bi želelo to ali ono mesto v bližnjih dneh ob brnenju neprijateljskih bombnikov. Kako sem razumel našega privodnika, ki je s svojim čmriljem obračal venomer proti točki, kjer se je hotel sivi zastor pretrgati. V glavi se mi je hotel sivi Valéryjev verz: Rien ne m'attire que la clarté — samo jasmina me privlači... Drugod sicer vozijo aeroplani tudi ponoči in L. M. Sandoz razpravlja v Tribune de Genève 21. I. 38. o P. S. V. — pilotage sans visibilité, o krmarstvu brez vidljivosti. Ali kaj, ko ne vem, je li ta PSV že prijadral do naših ladjevodcev? Tolažilo je to, da se po Sandozu dandanes pripeti nesreča poprek na 10 milijonov preletenih km.

Ko bi bil malo mlajši, mi ne bi take misli švigale po buči. Mlad človek menda bolj gleda, kako bo nekaj pridobil, star pa, da ne bi kaj izgubil. Zato se dečko toliko zanima za novost, kakršna je še zmeraj letalska umetnost. »Aviatička« danes najbolj privlači francosko mladino, približno mesečni Chasseur français (sept. 1938). Tudi pri nas opažamo slično stremenje. Sicer pa menda povsod.

Kot bivši 50letnik sem seveda v prvi vrsti pazil na to, da ne izgubim še tega, kar imam. Pri padcu pa človek kaj urno kaj izgubi. Iz takih kilskih misli me je potegnili privodnik, ki se je zasulak pred ni-

Restavracija - klet ZVEZDA

Danes, vsak četrtek in petek sveže MORSKE RIBE

Luben, Lovrata, trljaja, zobatec, cipalji, skuše, tunj i. t. d. — Kuhinja pod prvovrstnim strokovnim vodstvom! Ravno kar prispeli sladki dalmatinski mošt in teran. — K številni udeležbi Vas najljubše vabi

Uprava ZVEZDE

Domače vesti

*** Smrt generala Radomira Vešovića.** V Slavonkem samcu je umrl upokojeni general Radomir Vešović. Rodil se je leta 1871. v ugledni vasaški družini, gimnazijci je dovršil na Cetinju, oficirsko solo pa v Italiji. Bil je adjutant na črno-gorskem dvoru. Slovel je kot sila hraber črnogorec. Ko je dosegel čin kapetana, je postal brigadir sloveče brigade Vasojevićev in je opravljal nekaj časa tudi službo političnega komisarja v Andrijevici. V balkanski vojni je osvojil Plav in Gusinje ter se zlasti izkazal v bitkah pri Skadar. V svetovni vojni je zavezal Skadar. Nato je bil imenovan za vojnega ministra črne gore. Ko je kralj Nikola 6. januarja 1916 zapustil domovino, je Vešović ostal v črni gori. Umaknil se je samov v Vasojeviće, kjer je dvignil svoje plemo k vstaji in se je junakovo boril do leta 1917., nakar se je moral ukloniti Avstriji. Po vojni je bil general Vešović postavljen za komandanta divizije in je čez nekaj let stopil v zaslužni pokoj. Z njim lega v grob lep kos novejšje črnogorske zgodovine.

*** Polovična voznina.** Prometno ministvo je odobrilo polovično voznino na državnih železnikih vsem onim, ki se bodo udeležili 17. redne skupščine Zveze zdravstvenih zadrug 15. in 16. oktobra v Beogradu. Olajšava velja od 12. do 19. oktobra. — Zborovanje in strelske tekme Osrednje zveze lovskih združenj bodo v Mariboru od 15. do 17. oktobra. Odobrena je polovična voznina na državnih železnikih ki velja od 12. do 20. oktobra.

*** Kongres Zveze planinskih društev** kraljevine Jugoslavije ki je bil določen na 1. in 2. oktobra, je zaradi obstoječih že objavljenih predpisov preložen na nedoločen čas. Vsa v Zvezi včlanjena planinska društva bodo pravočasno prejela obvestila o prihodnjem terminu kongresa Zveze. Sočasno je preložena tudi fotorazstava, ki bo otvorena sočasno s kongresom Zveze, kadar se bo vršil.

*** Večernji trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani.** Kongresni trg 2. (prostorji Dopsne trgovske šole). Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi urami v pisarni zavoda.

*** Večernji trgovski tečaj na znanem trgovskem učilišču »Christoforo učni zavod, Ljubljana, Dobrebranska c. 15.** Ustne in pismene informacije ter novosti prosketi brezplačno na razpolago. Vpisovanje vsak dan dopoldne, popoldne in zvečer do 8. ure.

*** Potujete s Putnikom dobro pripravljeno izletom v Trst!**

Najboljša hranilnica — Šiška.
Lutz-pec, Ljubljana VII, tel. 32-52.

*** Zamude vlakov na progi Ljutomer — Gornja Radgona.** Dne 16. t. m. je bil objavljen dopis glede zamude vlakov na progi Ljutomer — Gornja Radgona, ki jih povzročajo v glavnem pomanjkanje osebja za stroje. Železniška direkcija v Ljubljani nam je poslala naslednji popravek: Glede zamud na progi Ljutomer — Gornja Radgona, da so zamude potniških in mešanih vlakov na omenjeni progi z uvedbo novega tovornega vlaka 712 septembra t. l. prenehale. V Lodoče je pričakovati event. zamude le v postaji Ljutomer zaradi zveze na potniške vlake iz smeri Kackova ozir. Maribor — Pragersko — Ormož — Murska Sobota. Pomanjkanje strojev na osebja pri zamudah vlakov s potniškim prometom, ni v tukajšnji direkciji nikoli prihajalo v poštev.

*** Orlovski tragedija.** Iz Banjeluke poročajo: Na polju pri vasi Alinim selu so volkovi ponoči raztrgali žrebe. Nad ostanki se je jutraj spravil krasen orel. Ko je bil sredi najslabše pojedinje, so prihiteli, ki kmetje in so orla ujeli. Nato so poslali nekega moža z orlom v Banjaluko na trg in kmet je prodal krasnega orla, težkega 15 kg za celih 20 din.

*** Zgorela je cela vas.** V Gornji Belici je nastal požar, ki je v kratkem času uničil vso vas. Pogorelo je 19 hiš, 18 gospodarskih poslopj in 2 mlina. 26 družin je na cesti brez vs. ga. Človeških žrtev ni bilo, zato pa je gmotna škoda tem večja. Cenijo jo na milijon dinarjev.

*** Klub ženskih sovražnikov so ustanovili nekateri gospodje v Sarajevu.** Pravila določajo kazni za čenega, ki bo lažil za ženskami ali se celo oženil. Kogar bodo opazili v ženski družbi, mora plačati štoparjat 2 din v skupno blaginjo, nato pa se globa stalno zvišuje. Zbrani denar bodo porabljali za podpore starejšim, onemoglim samcem. Ker je slednji namen prav dober, želimo, da bi bila skupna blaginja čim večkrat polna.

*** Enoletni učni tečaj za pisarniške moči pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani.** Kongresni trg 2. (prostorji Dopsne trgovske šole) prične s poukom 1. oktobra. Solina mesečno 110 din. Vpisovanje in informacije dnevno med običajnimi uradnimi urami v pisarni zavoda.

Mostirski napisi so v bosančici. Ne veste, kaj pomeni mostir? Isto kot starofrancoski mostier, monastir! Poglejte samo Kidričevega »Prešerna« I. 1936, str. 285, kjer zgozli slavček Jakob župan: Iospa nedoroté nam ljuda papertje — mostiri... kar baje slove po domače: (cesarja) Jožefa ne preženejo z rotnem dvorane ljudskega zaslepljevanja, kloštri!

Zdaj zdaj bo 310 božev, odkar je pogorel tukajšnji mostir. Druga, mičnejša številka za ta hrib. Trsat se v Pseudoskila-kovem Periplu omenja I. 338. pred Kristom kot liburnijska Darsatica. V letu, ko je Vezuv spuštal hude pline (79. po Kr.), ga navaja Plinij kot Tarsatica. Friderik Celjan, oženjen je 1422. umoril, mu je knez Nikola Frankopan IV. vzel prinos ali dno. Poslej se je precej menjavali lastniki.

Zgodovinski ocvirek: grof Laval — kakor naš cepec napreden in nazaden — je na naš grč prinesel kamenit stolp s polja pri Marengu kjer si je bil za svojo zmago 14. 6. 1800. postavil spomenik Bonaparte. Za koliko je junak prehitel svoje ožje rojake, ki so mu šele sredi avgusta 1938. sezidali pomenik na Korsiki! Dobro blago se samo hvali. Pri odkritju je bil udeležen tudi čl. zastopnik, ki je med hrupnim odobravanjem izrekel: »Mi Čehoslovaki se zanašamo na Francijo, našo prijateljico, kakor se lahko Francija zanaša na ČSR, svojo prijateljico!«

*** Dopisna trgovska šola v Ljubljani.** Kongresni trg 2. vpiše dnevno. Vsakdo, komur se mogoče obiskovati ustnega pouka, si more pridobiti s poukom doma v Dopisni trgovski šoli potrebnega znanja in izobrazbe. Zato šola vsem, slojem najtopleje priporočamo. Vse informacije in prospekte daje zavod interesentom brezplačno na razpolago.

*** Prof. Janka Mlakarja izbranih spisov** prvi zvezek izda SPD osrednje društvo v Ljubljani koncem meseca novembra letošnjega leta. Priključeni planinec pisatelj prof. Mlakar Janko je planincem deloma že znan po svojih svojevredno šaljivih in resnih člankih, ki bodo sedaj izšli v prvem zvezku, kateremu bo prihodnje leto sledil drugi zvezek izbranih spisov. Subskripcija je v polnem teku; SPD opozarja vse planince in ljubitelje planinske literature, da že v subskripciji, kjer so cene izdatno nižje od kasnejše knjigotrske cene, sežejo po tej edinstveni knjigi ter da takoj naročijo Mlakarjeve spise v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I. Subskripcijska doba traja le do najkasneje 15. oktobra 1938; naklada se bo ravnala po številu prednaročnikov.

*** Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 78. z dne 28. t. m. objavlja uredbu o institutu za državno obrambo, uredbu o oddajanju sladkorja za slajenje vinskega mošta brez plačila državne trošarine, pogoje za izdajanje dovolitev in način opravljanja kontrole o sladkorju, oddanem za slajenje vinskega mošta brez plačila trošarine, avtentično tolmačenje uredb o Kmetijskih zbornicah in popravek avtentičnega tolmačenja uredb o likvidaciji kmetijskih dogov.

Iz Ljubliane

Uprava policije poziva vse tuje državljane, ki posedujejo dovoljenje za bivanje v kraljevini Jugoslaviji za nedoločen čas, da se takoj zgledajo pri upravi policije v sobi št. 1. Izveziti so samo ruski državljani begunci, ki stalno bivajo v kraljevini Jugoslaviji.

Uprava slovenske knjige 1918—1938. Od 2. do 12. oktobra bo v Trgovskem domu pomembna razstava slovenske književnosti, kakor se je razvila v povojni dobi, v dveh desetletjih samostojne države. Založniki, kakor tudi samozaložniki so z vnozem pripomogli, da je Društvo slovenskih književnikov zbralo nad 3000 del, ki so urejena po strokah in ki dajejo kolikor koli popoln pregled naše književnosti, leposlovne in znanstvene v letih od 1918. do 1938. Opozarjamo občinstvo na razstavo, ki se bo otvorila 2. oktobra ob 11. uri. V času razstave bodo predavanja 3., 5. in 7. oktobra ob 20. uri v Trgovskem domu po temle redu: v ponedeljek: »Povojno slovensko slovstvo« (dr. Ocvirk), v sredo »Zamejna književnost« (dr. Čermelj), v petek »Mladinsko slovstvo« (prof. Černejeva). Vstopnina k razstavi odnosno k predavanjem je 2 din.

Vešeli vrage

Kino Matica ob 16., 19. in 21. uri

U—Še o novopreuremerjeni državni cesti na Dolenjsko. Na Karlovski in Dolenjski cesti obnavljajo tramvajsko progo. Na vsej Dolenjski cesti, koder je tekla električna cestna železnica, so s pragoz že potrgali stare, silno obrabljene tirnice prko dolenjskega mosta, po Karlovski cesti prav do Janežičeve ulice. Na zgoranjem delu te ceste pod streliščem so že izkopali in utrdili temelje z debelim kamnom po isti smeri, koder je tekla tramvaj že prko trideset let. Na Karlovski cesti ob tako imenovani Waserjevi kasarni (sedaj last barona Lazzarinija) so zaradi razširjenja Karlovske ceste odščipili precej temkajšnje vrta, kar bo brezdvomno v nemalo korist tramvajskemu in sploh cestnemu prometu. Zaradi zaprte ceste po dolenjski strani se vrši sedaj celotni tovorni promet skozi Orlovo in po Izanski cesti, dalje deloma po Gruberjevemu nabrežju, deloma po Privozu skozi Prule, kjer so zaradi silno ozke tesni tik pred Zalaznikovo vilo za več metrov podrl stalninsko leseno ograjo obširnega Koširjevega posestva. Tod se nista mogla srečati niti dva vozova, kaj šele avtomobila. Znatno oviro povzroča še stanovanjska Koširjeva hiša, ki globoko sega pri vходу v Prule. Z Gruševnega nabrežja so prestavili trg z drvmi na napredni Krakovski nasip. Ob izlizu ceste tik šentjakobskega mostu so zaradi razširjenja cestišča posekali v odnotnem drevedu kar celo vrsto košatih kostanjev in bodo ond precej visoko cesto najbrž tudi primerno vzdignili in zadostno nasuli.

Dr. Božena Merljak

specialistka za notranje bolezni

JE ODPRLA PRIVATNO PRAKSO.

Miklošičeva cesta 18-I.

Ordinira od pol 2. do pol 4. ure

U—Prodaja vencev in rož na trgu. Zaradi bližnje sezone za prodajo cvetja in vencev za praznik Vseh svetnikov opozarja mestno poglavarstvo, da s v smislu čl. 23 obrtnega zakona upravičeni prodajati umetne vence in šopke samo oni, ki imajo tozadevno obrtno pooblastilo, prav tako imajo pravico prodajati umetno vzgojeno cvetje same vrtnarji z obrtnim pooblastilom. Po § 1. t. l. obrtnega zakona smejo poljedelci prodajati cvetlice, ki niso umetno (v toplih gredah, s posebnimi pripravami, s požlahtnjevanjem itd.) gojene. V okviru svojega kmetičkega gospodarstva jim je dopuščeno vezati tudi preproste šopke in spletati vence iz cvetja, ki so ga sami pridelali. Kdor ni proizvajalec niti obrtnik, ne bo puščen na tržni prostor.

U—Francoske tečaje spet odvarja za odrasle s 1. oktobrom 1938. francoski institut. Pouk bo v Ljubljani na moškem učilišču, Resljeva cesta. Vpis od 26. septembra naprej pri služitelju zgoraj omenjenega učilišča g. A. Dolencu. Mesečna ukovina je 20 din. Tečaji trajajo 7 mesecev. Nadaljnji podatki so razvidni z razglašane na uradni deski v veži moškega učilišča. Interesentno vabimo na pravočasno vpis.

Škofja Loka še ni videla takega pogreba

Veličasten dokaz spoštovanja Frana Dolenca

Škofja Loka, 28. septembra

Ob udeležbi, ki jo doživljamo le ob pokopih naših najzaslužnejših mož, je nastopil včeraj ob 17. svojo poslednjo pot na staroško pokopališče veleindustrije in posestnik g. Franc Dolenc, Globoka žalost, ki je zajela vse prebivalstvo, zlasti še sokolstvo, se je stopnjevala s trenutkom, ko so pripeljali pokojnika iz Predvdora. Pred Šiferjevo trgovino na Kolodvorski cesti so pričakali avtofurgon, ki je privozil v lahmem teku, Sokoli in krojih in v civilu, vojaska godba, častniški zbor in ostalo ljudstvo. Ob pogledu na kovinsoto krsto se je marsikatero oko zarosilo. Godba planinskega polka je zaigrala žalni koral in že se je pričel pomikati proti mestu, izvešine odeto v žalne zastave, turbini spreved. Za godbo, ki je vso pot igrala žalne koračnice, so stopali resno in s prijatno bolečino Sokoli in Sokolice s praporom. Za krsto so se zvrstili trije avtomobili svojeve, njim pa je sledil oficirski zbor s polkovnikom, poveljnikom g. Ivanom Markuljem na čelu, in ostalo ljudstvo. Skozi Stemarje je šel spreved na Mestni trg in pod Sokolski dom, kjer je bil v veliki dvorani pripravljen katafalk za sprejem ljubljene starešine. Velika dvorana nudi vse od trenutka dalje, ko je prestopil njeni prag še poslednji brat starosta, pretresljivo sliko globoko ljubezni. Brat Koča je ustvaril iz grmade zelenja in cvetja mojstrski aranžma cvetličnega gaja, ki preseneti vsakogar. Sredi aspedister, asparagusov, oleandrov, kraljevskih begonij, dalij in dracen je našla svoje mesto krsta, ki so jo prekrili s člamskim in naraščajskim praporom. Ter verci globoko žalujoče vdove Julke, hčer in sina. Sokolska čepica v ospredju simbolično priča, koga je imela Škofja Loka v osebi brata starešine.

Vseh vencev ni bilo mogoče zvrstiti okrog krste, kajti njih število je naraslo na 50. Na tleh ob mrtvaškem odru so prislonili venec sokolskega članstva, ob desni steni je grmada vencev, ki so jih dali svojemu gospodarju službenci, vozniki, poljske delavce, nameščeni, uradniki in pa lovec — Rudolfi Tisti Rudolf iz Predvdora, ki ga ves dan ni bilo na izpregled in so že mislili, da se mu je kaj primerilo. On pa je ta čas visoko v planinah splezal z lastnimi rokami venec iz planinskih rož. Levo steno dvorane krase veneci raznih sokolskih društev in nacionalnih organizacij, med njimi je venec starošolskih naprednjakov, lovov v zlatu, prepleten z državnimi trobojnici. Vence sta poklonila poleg članstva tudi upravni odbor in sokolska mladina, ki jo je imel br. Dolenc tako srčno rad. Zadnji steno v vsej njeni dolžini pa so izpolnili veneci raznih gasilskih čet, zasebnikov, čestilcev in spoštovalcev pokojnika. Črne draperije pri vseh vratih, zastrite luči in pritažena tišina, pogled na častno stražo Sokolov z golimi sabljami, to je moralo presuniti vsakogar. Stotine in stotine ljudstva prihajajo, da se še poslednji poslove od dobrotnika in človekoljuba. Pred vstopom v dvorano se zbirajo podpisi v knjigo, kjer čitamo: Umrl nam je brat starosta... Za spomin na današnje tužne dni!...

Ze zdavnaj pred uro pogreba so se pričele polniti mestne ulice. Trije duhovniki s mestnim župnikom g. Jernejem Podbev-

škom so na pragu Sokolskega doma blagoslovili krsto, medtem ko je godba prav v trenutku, ko so Sokoli prenesli krsto v vežo, intonirala žalno koračnico. Medtem ko se je že pričel pripravljati žalni spreved, se je poslovil od nenadomestljivega starostnega društvenega podstarešina br. Rudolf Horvat v prekrasnem govoru, slavoč pokojnikovo edinstveno ljubezen do sokolstva in doma, ki ga zdaj zapušta. Pevski zbor pod vodstvom br. Babiča je zapel še »Usliši nas«. In že se je jel pomikati po mestnih ulicah spreved, kakršnega Škofja Loka še ni doživela. Za križem je stopala mladina deške šole z učiteljstvom, nato meščanska šola, takisto z učnimi osebami, potem pa so prišli na vrsto venci, ki so jih nosili deloma sokolski naraščajniki, deloma gasilci in lovci, spremljala pa je nosilec sokolska deca. Posebno opazen je bil venec škofjeloškega oficirskega zbora in venec starošolskih narodnjakov, krasen venec sokolske župe Kranj in loškega društva. Zatem je nosil loški praporščak prapor domačega društva, sledil je župni prapor, nato 13 praporov raznih sokolskih društev, med njimi Ljubljanskega Sokola in 4 naraščajski. Sledilo je starošolstvo sokolske župe Kranj z odposlanci župe Ljubljana. Nato so se zvrstili člani v krojih, dolga vrsta četverredov, članice takisto v kroju, člani-pevci v civilu, gospodarski odbor Sokola, nakar so se pojavili gasilci z dvema praporoma in z župnim vodstvom pod predstvom načelnika Planine. Močno skupino lovecev, deloma v lovskih oblekah, je vodil g. Joško Weber, nato se je ustvil v žalno romanje delavstvo in uslužbenstvo Dolenčevega podjetja. Zopet je stopala šestorica Sokolov, skupina lovecev in duhovščina. Krsto, ki so jo peljali venci, so spremljali Sokoli s sabljami in lovci, za krsto pa so stopali svojci, v prvem paru mladi gospodar z materjo vdovo. V spreved so se vključili častniki s poveljnikom g. Markuljem in polkovnikom g. Gladovičem, nadalje podčastniki, dolga vrsta dam, nešteti spoštovalci, prijatelji, znanci in sodelavci. Med odličniki smo opazili ministra dr. Kramerja z župnikom g. Barletom in načelnikom g. Marmom, narodnega poslanca dr. Fuxa, župnika dr. Arnejca, sreskega načelnika g. Kalka, bivšega vodjo sreske izpostave g. Legata in še vrsto drugih.

Pred domom so krsto prenesli za kratek hip v vežo, pristopila je tudi starošolska duhovščina s kanonikom g. Matejem Mrakom in opravila molitve. Pevci so zapeli »Vigred«, nakar se je pričel pomikati nepregledni spreved proti starošolskemu pokopališču. Raz hiše so se vile tudi na Fari žalne zastave, zagorele so luči, mrak je objemal zemljo, ko so prenesli krsto v cerkev. Duhovniki so opravili molitve, ob grobu sta spregovorila najprej lovski pisatelj g. Vladimir Kapus in župni staršina br. Jaka Spicar. V pretresljivih, krasnih besedah sta še enkrat poveljala veliki duh blagega pokojnika. Lovci so oddali tri salve, prapori so se po vrsti trikrat poklonili, zadonel je gasilski rog. V črni temi je sprejela rodna zemlja moža, ki si je ustvaril med nami nesmrtni spomenik. Nobeno oko ni ostalo suho. Polni tuge smo se vračali domov.

NAJRAZKOŠNEJSI FILM SEDANJOSTI! VSE V BLESTEČIH NARAVNIH BARVAH! Najlepše žene, najrazkošnejše toalete, plesalci, varijete, kabaret, jazz!

FILM LEPOTE IN MODE

Pri tem filmu so razpisane krasne nagrade, ki bodo izžrebane. Darila: damski plašč (pariški model), bluza, dežnik, čevlji in klobuk so razstavljena pri tvrdkah Lukič, St. Vidmar, Mela, Peko in Nosan. Predstave ob 16., 19. in 21. Kino Union, tel. 22-21

U—Ureditev Mencingerjeve ulice in njeno olepšanje je v resnici potrebno, kakor je naš list pisal pred kratkim. Tega menja so tudi na magistratu in nam poročajo, da bo tudi pribavljeno Mencingerjeve ulice in Kolesjeje ureženo, čim bo dopuščalo drugo delo, ki ga mestno cestno nadzorstvo sedaj opravlja po programu glde na razpoložljiva sredstva. Takega zelo nujnega in neodložljivega dela ima pa mestno cestno nadzorstvo sedaj ogromno in naj prebivalci Kolesjeje in Mencingerjeve ulice pomislijo samo na dela na Mestnem in Starem trgu ter Karlovski in Šmartinski cesti, pa bodo vsaj uvideli med njimi gotovo radi potrpeli še nekaj časa. V kratkem torej pride tudi Kolesjeja na vrsto in bo urejena lepše, kakor prebivalci sami pričakujejo. Tako vsaj se glasi objava z magistrata.

U—Ptičarji in šlilev ptic so vedno v taki zvezi, da na jesen tako kakor ptice hite tudi ptičarji iz svojih gnezd, toda ptičarji hite na lov, da bi nalovili in prodali čim največ ptic. Pričela se je prava ptičarska sezona in zato mestno poglavarstvo opozarja vse prijatelje ujetih ptic, zlasti pa tudi vse lovec na ptice, da je tak lov strogo prepovedan in da bo vsakdo strogo kaznovan, kogar pravica zaloti na lovu ptic pevk.

U—Za mestne reveže sta namestvenca na krsto gospe Marije Maister, vdove generala, darovala gospa Duška in g. dr. Foerster Vladimir iz Ljubljane, Dalmatinova ul. 11, 150 din. Za lepi dar se mestno poglavarstvo iskreno zahvaljuje z željo, da bi se dobri ljudje tudi ob Vseh svetih spominjali revežev ter darovali vsote, namenjene za vence in cvetje na grobovih, v mestni socialni sklad.

U—Plesni zbor »Jenke« v Kajni bo otvoril svoje poučne tečaje za družabni ples sredi oktobra — takoj ko se vrne mojster Jenko s študijskega potovanja iz Pariza in Londona, kamor je bil odpeljan kot delegat Združenja jugoslovnskih plesnih učiteljev. Natančnejše glede vpisovanja in informacij bo še objavljeno.

U—Marljivo akviziterje išče za takoj Bran-i-bor, Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke.

Po krivem obsojena

Danes v KINU SLOGI ob 16., 19. in 21. uri.

Katero žensko so najopasnejše? Na to delikatno vprašanje dobite pravičen odgovor v senzacionalnem filmu: **Po krivem obsojena** Birell, Cezar Romero

u— Spored kitarskega solističnega večera, ki ga priredi g. Stanko Prek prihodnji ponedeljek, je naslednji: najprej bomo slišali uvodno besedo in sicer o umetniški vrednosti in zgodovinskem razvoju kitare. Govoril bo g. Josip Škafar. Nato zaigra g. Stanko Prek sledeči spored: Oginsky: Poloneza, Diabelli: Sonata, Schubert: S. renada, Dalje Benedictus: Beneški karneval, Call: Sonata, Schneider: Serenada in po glavnem odmoru: Domini: Nebeška ljubezen, Padovec: Poloneza ter Mertz: Tarantela. Večer bo v ponedeljek ob 20. uri v mali Filharmonični dvorani. Prodaja vstopnic je v knjigarni Glasbene Matice.

Iz Maribora

a— Naša pesem na meji. V nedeljo je mariborski Branibor obiskal Marijo Snežno nad Muro. Prj. maši so peli mariborski pevci, ki so imeli nato pred cerkvijo pevski nastop. Navzočni so ob govorih navdušeno vzklíkali našemu kralju in Jugoslaviji. Lepo uspeli nastop se je zaključil z vseslovensko »Hej Slovane!«. Popoldne so krenili Braniborci do Mure pri Čmureku in zapeli tam nekaj krepkih pesmi, nato pa so se odpravili na Sladki vrh, kjer je pred tam zbranimi domačini spel zadonela naša pesem. Med razgovori z obmejnimi rojaki je potekel čas do slovesa. Vsem, ki so pripomogli k lepemu uspehu, bo poleg naše zahvale najlepša nagrada zavest, da so izvršili lepo delo za utrjevanje narodne in državljanske zavesti ob naši meji. Zavedajmo se lepote obmejne zemlje in jo čim pogosteje obiskujmo. Posebno topla zahvala gre zlasti vsem onim, ki so z denarnimi prispevki omogočili izlet naših Braniborcev na mejo.

a— Plačilne naloge za 10% cerkveno doložilo, ki prišel pošiljati stolni cerkveni konkurenčni odbor za kritje stroškov za popravilo strehe. Doklade bodo morali plačati vsi oni, ki stanujejo od 12. septembra na področju stolne župnije, oziroma ki imajo na tem področju kakšen obrat.

a— Pobegel dijak. Zasebnica Ivana Verkleja iz Smetanove ulice 54 je sporočila policiji, da je pred dnevi neznan kam izginil 16letni dijak Oto Domša, ki se po doledu še ni vrnil. Izrazil je bojazen, da se mu ni kaj hudega pripetilo, in je zaradi tega objavila policiji, ki zdaj poizveduje za pobeglim dijakom.

a— Nezvesti in ves krvav se je znašel večerj okoli 11. ure dopoldne pod tovarnim avtomobilom 58-letni vinar Anton Babič iz Pekla, ki se je peljal s svojim kolesom proti mestu po desni strani ceste. V bližini Rakuševih trgovine na Aleksandrovi cesti je privozil nasproti tovarni avto, ki pa je zavil preveč na levo, tako da je postal karambol neizogiben, četudi je sofer tovarni avto močno zavrl. Nesrečo naključje je hotelo, da se kolesar zaradi občestnega kamna ni mogel več izogniti tovarnemu avtomobilu. Prednji kolesar tovarnega avtomobila sta kolo popolnoma zdrobila. Kolesarja pa je stisnilo in je dobil odrgnine po obrazu, rokah in nogah, razen tega težke notranje poškodbe v prsih in po trebuhu. Nezvestega in vsega krvavega kolesarja so mariborski reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico. Ponestranjenost stanja je zelo resno.

a— Skrben obrat v tekstilni tvornici Doktor in drug. Delavci tekstilne tvornice Doktor in drug so prejeli 14dnevno odpoved, obenem s sporočilom, da lahko spet nastopijo delo, toda samo tri dni tedensko. Vodstvo tvornice utemeljuje to s pomanjkanjem surovin.

a— Mali Beograd sprejema odlikovanja. Jugosl. pjevački savez v Beogradu je odlikoval neumornega ruskega pevca in predsednika pevskega društva »Rušeš g. Antona Požarja trgovca v Rušah, s krasno diplomom ter z zlato kolajno za zasluge na pevskem polju ob naši severni meji. Enako je bil odlikovan pevovodja tega društva g. Ivan Knaplež. Čestitamo Rušanom ter jim želimo, da bi Ruše dosegle še veliko odlikovanj, ki so res zaslužena.

Sokol

Članstvu ljubljanskih sokolskih društev. Po odredbi Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije se letošnja delovna doba konča po vseh društvih 30. septembra. Ker bomo ta dan šteli svoje članstvo, t. j. tiste, ki so zadovolili svojim članskim obveznostim, prosimo, da vsi, ki so v zastoju, pokličejo na plačilo članarine pri svojih društvih še pred obnim zborom. Vsi se moramo zavdati, da zavisi redno in uspešno delo v mnogem tudi od urejenosti gmočnih razmer v društvih. Zdravo! Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev.

Sokol Ljubljana — šiška ima redno letno glavno skupščino dn. 30. septembra ob 20. uri v dvorani Sokolskega doma v šiški. Zdravo!

Sokolsko društvo Ljubljana-Mostje sklicuje redno letno skupščino na nedeljo dne 17. oktobra ob 10. uri dopoldne v kino dvorano. Članski sestanki v svrhu sestave kandidatne liste pa bo drevi 29. t. m. ob 20. uri v restavraciji br. Ivana Rahne. Vse članstvo je bratsko vabljeno k udeležbi.

Naše gledališče

D R A M A
Četrtek, 29. Veriga. Red Četrtek.
Petek 30. Zaprt.
Sobota, 1. oktobra: Izsiljena ženitev. Ljubljano-zdravnik. Premiera. Premierski abonma.

Molijerovi enodejanski »Izsiljena ženitev« in »Ljubljano-zdravnik«, katerih premiera bo v soloto, bosta v pripravi prvič na slovenskem odru. Prvo je prevedel Goz Vidmar, drugo pa Oton Zupančič. V značilnem edinstvenem slogu zasnovani igri, podajata z vsem espritom francoskega duha zamisljeno dejanje, polno igrivosti in humorja ter popolnoma resnični trenutki, ki razkrivajo sredi smeha trpečega človeka. Igrajo je režiral prof. Sest.

O P E R A
Sobota, 1. oktobra: Boris Godunov. Red A. Otvoritvena predstava.

Prvi teden naše opere v novi sezoni je posvečen slovanski delom, zato se bodo izvajala dela našega opernega repertoarja in sicer Boris Godunov, Prodana nevesta, Ero z onega sveta, Gorenjski slavček ter operi: Na sinjem Jadranu noviteta za naš oder, in v nedeljo dne 9. oktobra popoldne Mala Floramye.

Gledališka uprava sprejema prijave za abonma, za reda A in B v pisarni gledališke blagajne v dramskem gledališču.

Gospodarstvo

K ukinjenju tranzitnega prometa preko Madžarske

Poročali smo že, da je zaradi ukinjenja železniškega prometa med Češkoslovaško in Madžarsko ukinjen tudi ves tranzitni osebni in blagovni promet iz Jugoslavije preko Madžarske v Češkoslovaško. Pošiljke, ki so bile na potu, so bile ustavljene in se vračajo. Ustavitev železniškega prometa med Češkoslovaško in Madžarsko je povzročila začasno ustavitev vsega trgovinskega prometa med našo državo in Češkoslovaško, zlasti ker Madžari tudi ne dopuščajo promet blaga po Dunavu iz naše države v Češkoslovaško. Da bi se navzile temu mogel nadalje vršiti trgovinski promet, je naša železniška uprava napravila nujne korake, da omogoči preusmeritev trgovinskega prometa s Češkoslovaško preko Rumunije. V torko je bilo v Beogradu več konferenc, kjer je železniška uprava s sodelovanjem predstavnikov gospodarstva proučila možnosti prometa preko Rumunije. Pošiljke v Češkoslovaško bodo šle preko Kikinde, Zombolje, Temišvara. Arada, nadalje preko rumunske češkoslovaške meje, nato pa preko Podkarpatske Rusije in Slovaške v Češko. Seveda bo ta prevoz preko Rumunije znatno dražji, nego preko Madžarske, ker je proga mnogo daljša.

Ker je ustavljen železniški promet na češkoslovaško-nemški meji je tudi naš trgovinski promet po Dunavu z Nemčijo zaenkrat nemogoč. S pšenico natovorjeni šlepi, ki so bili natovorjeni za Nemčijo, so bili ustavljeni v Novem Sadu. Pšenico bodo morali pretovoriti na železniške vagonne in poslati preko Budimpešte in Dunaja v Nemčijo. Po tej poti bodo poslani vse izvozne pošiljke, ki so namenjene iz Srbije in Vojvodine v Nemčijo, pošiljke iz savske, dravske in primorske banovine pa se pošiljajo v Nemčijo predvsem preko Maribora.

Pomanjkanje vagonov

Zadnje dni je nastopilo pri nas delno pomanjkanje vagonov. Železniška uprava ni mogla dati na razpolago dovolj vagonov za izvoz, kakor tudi za notranji promet. Do tega pomanjkanja je prišlo zaradi tega, ker je veliko število naših železniških vagonov, s katerimi smo zadnja dva tedna izvozili blago proti severu, običajno, zlasti v Češkoslovaški in Poljski. Vagoni se niso mogli vrniti, ker je bil med tem časom ukinjen železniški promet med Češkoslovaško in Nemčijo. Naša železniška uprava je napravila vse potrebne korake, da se ti vagoni vrnejo po drugih progah in je pričakovati, da bodo izvozniki že prihodnji teden dobili na razpolago dovoljno število vagonov.

== Licitacije. Pri upravi vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu bodo sklenjene naslednje pogodbe: 4. oktobra za dobavo cirkularnih žag, 6. oktobra za dobavo avtomobilskih materiala, 7. oktobra za dobavo manesmanovih cevi, 11. oktobra pa za dobavo raznega pisarniškega materiala; 11. oktobra bo pri isti upravi ofertna licitacija za dobavo telefonskega kablja, bakrene in pocinkane vrvi in grafitnih elektrod. Pri intendanturi pomorskega arzenala v Titvu bo dne 14. oktobra ofertna licitacija za dobavo rezane lesa za vesla.

== Dobave. Direkcija drž. železnic Subotica sprejema do 4. oktobra ponudbe za dobavo rebaste pločevine. Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 5. oktobra ponudbe za dobavo lepenke, risalnega papirja, kaljevih patron, paste za čiščenje medi, eternit-plošč, vijakov, strojnega broma, železne pločevine, svinečne pločevine, kompletne aparata za ugotavljanje motenj za radiofonijo, centimalne vage, železnih rešet, jeklene vrvi, amonijakove sode in ročnega aparata za gašenje požara. Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 5. oktobra ponudbe za dobavo pil, zidarskih lopat, mavca, sode, kleja, pločevine, vijakov za les in tapetniški igel. Prometno-komercialni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 6. oktobra ponudbe za dobavo nalučnikov. Direkcija drž. rudnika v Vrtniku sprejema do 6. oktobra ponudbe za dobavo kramenih in emajliranih ploščic, do 20. oktobra pa ponudbe za dobavo železne pločevine, željezbe za tračnice in strojnega olja ter ponudbe za dobavo stabilne mostne tehnicne.

Borze

28. septembra
N. ljubljanski borzi so se danes angleški funti v privatnem kliringu nudili nespremenjeno po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 31.50. Nemški klirinski ceki so danes ponovno popustili; v Ljubljani so se nudili po 13.50, v Beogradu in Zagrebu pa je bil promet po 13.50, za 15. oktobra pa v Zagrebu po 13.35 in za konec oktobra po 13.45.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda nadalje popuščala in se je nudila po 425 (v Beogradu je bil promet po 435). Zaključki so bili zabeleženi še v 6% galmatinskih agrarnih obveznicah po 83 (v Beogradu pr 80—82) in v 7% Seligmanovcem posojilu po 95.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2386.36—2400.95, Berlin 1760.52—1774.52, Bruselj 752.45—757.52, Curih 996.45—1003.52, London 210.05—212.11, New York 4421—4457.31, Pariz 117.26—118.70, Trst 233.44—236.52. Curih. Beograd 10, Pariz 11.6750, London 20.8750, New York 452, Bruselj 76, Amsterdam 241.50, Stockholm 107.70, Oslo 104.90, København 93.30, Varšava 83.25, Budimpešta 87.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 425 bl., 4% agrarne 59 bl., 4% severne agrarne 59 bl., 6% dalm. agrarne 82 —83, 7% invest. 96 bl., 7% Seligman 94 —95; delnice: PAB 203 bl., Ostješka ljevaonica 150—180, Sečerača (Ostje) 600 bl. Beograd. Vojna škoda — (435), 6% belgijske 80—80.50 (80—82), 6% dalm. agrarne 79.25—80 (79—79.50), 7% invest. — (97), 7% Blair 87.50 bl., 8% Blair 92 bl., PAB 206—209 (207), Narodna banka — (7000).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 28. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za marc 65.125, za maj 53.6575; koroza: za dec. 60.50, za maj 53.6575. + Novosajlska blagovna borza (28. t. m.). Tendence stalne. Pšenica: baška, okol. Novi Sad in Sombor. 79 kg 155 — 157, 79/89s 79 kg 155 — 157; slavonska 78/89s 79/89 kg 156 — 158; zornjebaška in gornjebanatska. 79/80 kg 156 — 158. Rž: baška 145 — 147. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 148 — 152; pomladni 68 kg 180 — 185. Oves: baški sremski slav. 135 — 140. Koroza: baška in sremska 131 — 141; banatska 137 — 140. Moka: baška in banatska »0g« in »0g« 255 — 265; »2c 235 — 245; »5c 215 — 225. »6c 195 — 205; »7c 165 — 175; »8c 110 — 115. Otrubi: baški 94 — 100. Firol: baški beli brez vreč 335 — 338.

BOMBAS

+ Liverpool, 27. sept. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za sept. 4.60 (prejšnji dan 4.63), za dec. 4.70 (4.74), za april 4.76 (4.78). + New York, 27. sept. Tendence dobro vztrajajoča. Zaključni tečaj: za okt. 7.90 (7.76), za dec. 7.83 (7.79).

Dramatična seja angleškega parlamenta

Še nekaj odlomkov iz Chamberlainovega govora — Angleški parlament že 20 let ni doživel enakega dne

Na prvi strani objavljamo vsebino in najvažnejše odstavke iz govora ministrskega predsednika Chamberlaina v angleškem parlamentu. V naslednjem prinašamo še nekatere nadaljnje njegove izjave, ki so važne za razumevanje angleškega stališča in angleške politike v sedanjih evropskih krizi.

V uvodu je Chamberlaina naslikal nastanek in prvo fazo sudetskega spora do časa, ko se je pokazalo, da hoče vanj dirkano poseti tudi Nemčija. Povedal je, zakaj se je Anglija odločila za posredovanje. O tem je rekel:

Zakaj se je Anglija odločila za posredovanje

»Meseca julija t. l. so pogajanja med čl. vlado in sudetsko-nemško stranko prišla na mrtvo točko. Zelo se je bilo bati, da se bo nemška vlada vmešavala v ta spor, če se ne najde hitra rešitev. V takšnih razmerah je imela britanska vlada tri možnosti: mogli smo zagroziti Nemčiji z vojno, če bi napadla ČSR; mogli bi ostati ob strani in pustiti, da gredo dogodki svojo pot, in tretjič: mogli bi iskati rešitev s pogajanj.

Po prvi izmed navedenih treh poti nismo hoteli iti. Velika Britanija ni imela nobenih pogodbenih obveznosti napram ČSR in zmerom smo se upirali sprejemu takšnih obveznosti. Tudi druga možnost nam je bila nesimpatična. Zato smo krenili po tretji poti ter prevzeli nalogo, da bomo posredovali.

Prve intervencije v Berlinu in Pragi

Dogodki v Nemčiji so povzročili angleški vladi velike skrbi. Sredi avgusta je bila obveščena o izrednih vojaških pripravah Nemčije. Angleška vlada je po svojem poslaniku v Berlinu, nemško vlado opozorila na vse možne posledice takih priprav in izrazila upanje, da jih bo Nemčija vendarle omejila. Nemški zunanji minister Ribbentrop pa je menil, da so prizadevanja Velike Britanije dovela le do tega, da so češkoslovski postali še bolj nepopolni. Položaj je postal vse bolj resen. Dne 31. avgusta je berlinski poslanik Henderson po naših navodilih vnovič osebno opozoril nemško vlado na angleško stališče, s katerim je treba računati v primeru nemškega napada na Češkoslovaško, posebno še, če bo Francija na osnovi svojih vojaških obveznosti prisiljena intervenirati. Dne 1. septembra je Henderson ponovil svojo intervencijo pri zunanjem ministru Ribbentropu. Angleški poslanik v Pragi pa je prejel navodila, po katerih je 3. septembra prosil prezidenta dr. Beneša, naj nemudoma obeleži stališče Češkoslovaške in naj pojasni, kako daleč lahko Češkoslovaška popusti nasproti nemškim zahtevam. Priporočil je obenem, naj gre do skrajnih mej koncesij. Tudi Runciman je Newtonova prizadevanja zelo podprl. Sledil je četrti načrt praške vlade za ureditev češkega vprašanja. Skušali smo doseči, da bi nemška vlada v svojih zahtevah postala zmernejša.

Priznanje in zahvala lordu Runcimanu

Predsednik vlade je nato izrekel zahvalo lordu Runcimanu. Povdaril je, da »ni bila njegova krivda, če mu poslanstvo ni uspelo. Nasprotno, mi in vsa Evropa moramo biti za večne čase hvaležni lordu Runcimanu in njegovim sodelavcem za prizadevanje, ki so ga pokazali v interesu miru in s katerim so si pridobili zaupanje obeh taborov.«

Sestanek v Berchtesgadenu in londonski načrt

Chamberlain je nato pripovedoval, kako se je odločil za svoj osebni nastop. Že dolgo se je bavil z mislijo, da bi se sam sestel s Hitlerjem. Ob priliki sestanka v Berchtesgadenu pa je dobil vtis, da je položaj še vse težji, kakor je prvotno menil. »Če pogledamo nazaj, ne moremo imeti nobenega dvoma, da smo v Berchtesgadenu preprečili pohod, za katerega je bilo že vse pripravičeno. Spoznali smo in ugotovili, da more biti osnova za rešitev sudetsko-nemškega vprašanja le ta, da se sudetskim Nemcem prizna pravica do samoodločbe. Ko je bil praški vladi sporočen londonski načrt, je angleška vlada dr. Benešu sporočila, da se natanko zaveda silnih žrtvi, ki jih zahteva od češkoslovaške vlade, a meni, da se ji bodo vsaj z varnostnega vidika nadomestile z mednarodnimi jamstvi.«

Poljske in madžarske zahteve

Nato je Chamberlain omenil poljske in madžarske zahteve, ne da bi glede njih zavzel kako stališče. Posebej je opozoril na dejstvo, da je Madžarska medtem svoje vojne sile že podvojila. Nato je govoril o Godesbergu. Vsebinsko teh njegovih izjav prinašamo že na prvi strani.

Vihar ovacij

London, 28. sept. br. Chamberlainov govor je napravil v spodnji zbornici, ki je bila nabito polna, ogromen vtis. Spočetka, ko je ministrski predsednik risal razvoj skoraj že pozabljenih dogodkov, so ga poslanci poslušali molče in mirno. Chamber-

lain tedaj še sam ni vedel, kako bo svoj govor zaključil. Na enkrat ga je namreč prekinil finančni minister John Simon ter mu izročil neki listek. Pravijo, da je na listek s svinčnikom napisal: »Hitlerjev odgovor — !!«, kar je pomnilo, da je Hitler pozitivno odgovoril. Ko je Chamberlain nato v zbornici izjavil, da je nemška mobilizacija odgojena, je vsa zbornica planila pokoncu in pričela vzklíkati ministrskemu predsedniku. Tudi opozicijski poslanci se niso mogli upreti temu navalu splošnega navdušenja. Takih burnih ovacij v londonskem parlamentu že 20 let ni bilo.

Soglasje opozicije

Ko so se poleg ovacij, katerim so se pridružile tudi vse galerije in lože ter celo kraljica Mary ter vojvoda in vojvodinja Kentška, ki so prisostvovali seji v dvorni loži, se je oglašil najprej voditelj laburistične opozicijske skupine major Attlee. Izjavil je: Sedaj menda med nami ni poslance, ki ne bi z zadoščenjem sprejel na znanje izjav ministrskega predsednika Chamberlaina o možnosti nadaljnjih pogajanj, s katerimi bi bilo mogoče preprečiti vojno. Prepričan sem, da bo vsak član zbornice, ki mu je na tem, da se ohrani mir, želel popolnega uspeha tej Chamberlainovi poslednji akciji.

Vodja liberalne opozicije Sinclair se je pridružil mnenju majorja Attleja in dodal: »Ministrski predsednik se je odločil skrbeti za to, da bo Češkoslovaška izpolnila svoje obveznosti po pristanku na londonski načrt. Prav tako pa se je odločil, da bo storil vse za nadaljnjo gospodarsko eksistenco Češkoslovaške. S temi občutki in s to nado želim ministrskemu predsedniku Chamberlainu dobro pot.«

S soglasnim sklepom je bila seja parlamenta nato odgojena do ponedeljka.

Velike manifestacije na ulici

Ko je Chamberlain odhajal iz parlamenta proti svojim pisarnam na Downing Streetu, mu je ogromna množica ljudstva priredila nepopisne navdušene ovacije. Chamberlain je bleščečega obraza vzklíknil množici: »To pot gre vse dobro.« Z roko je nato pokazal na svojo ženo, češ da bi se bilo treba tudi njej zahvaliti za ta uspeh, ker je molila za mir. Množica je bila tako navdušena, da je pozneje, ko je bil Chamberlain že davno v svojem kabinetu, na Downing Streetu priredila ogromne ovacije celo nekemu vojaškemu letalu, ki je letelo nizko nad londonskim središčem.

ČSR zahteva

sodelovanje

London, 28. sept. b. Češkoslovaški poslanik Jan Masaryk se je nocoj zgledil v Foreign office in izročil noto, v kateri njegova vlada zahteva, da se tudi Češkoslovaška pritegne k jutrišnjim posvetovanjem v Monakovem.

Tudi mobilizacija v Švici odložena

Bern, 28. sept. AA (Stefani). Vest o jutrišnji konferenci štirih v Monakovem je vzbudila v vsej Švici veliko veselje. Predlog o delni mobilizaciji, ki bi ga jutri imel sprejeti zvezni svet, so odložili, dokler se ne izvedo rezultati te konference.

Zaupnica Benešu

Praga, 28. sept. AA (ČTK) Čsl. obec sokolska, Delavska telovadna zveza, zveze legionarjev, učiteljev, vojnih invalidov, skavtov in druge organizacije so poslale dr. Benešu addresso, da so na razpolago državi in da izrekajo globoko spoštovanje in simpatije njegovi osebi. Zlobni napadi na prezidenta dr. Beneša, ki nimajo primera v zgodovini mednarodnega razmerja, so odprli oči še poslednjim, ki so mogli dvomiti o ogromnih zaslugah, ki si jih je dr. Beneš pridobil za narod in za zedinjenje Čehov in Slovkov v svobodno državo in za njen srečni razvoj vse do današnjega dne. Manifest tudi zavrača trditve, da bi vojna odgovornost padla na dr. Beneša, ki je v duhu dr. Masaryka toliko storil za pravično pomiritev. Na koncu pravi manifest: »Ostali Vam bomo zvesti pri delu, v boju, v trpljenju — zvesti do groba.«

Čsl. svarilo pred radijsko propagando

Praga, 28. sept. AA. (ČTK) Čsl. radio je danes popoldne izdal apel na prebivalstvo. V apelu mu priporoča, da se varuje lažljivih vesti tujih radijskih postaj, posebno nemških. Tako je nemški radio danes raznesel glasove, ki so hkrati žaljivi in fantastični, o najvišjih funkcijah čsl. vlade in o parlamentu. Toda med vsemi čsl. politiki vlada popolna sloga, vsi imajo samo en cilj: slogo in sporazum med vsemi Čehoslovaki v teh težkih dneh. Tako bo tudi to nelojalno orožje, ki mu je cilj zanesti razdor v ČSR, zgrešilo svoj cilj.

Potrjeni velike žalosti obveščamo vse sorodnike, prijatelje in znance, da je po velikem trpljenju umrla kot žrtev materinstva naša dobra hčerka, mati, sestra in svakinja, gospa

NEŽIKA DOLENC roj. NOVAK

v banovinski ženski bolnišnici v Novem mestu danes 28. septembra, preživena s sv. zakramenti. Pogreb drage pokojnice bo v petek 30. septembra ob 16. uri izpred mrtvašnice banovinske ženske bolnišnice na novomeško pokopališče.

Šmarje, Sevnica, Rače, Trebnje, Novo mesto, 28. septembra 1938.

ZALUJOČI OSTALI

Mobilizacija! Rekvizicija!

Prizori po objavi francoskega mobilizacijskega odloka

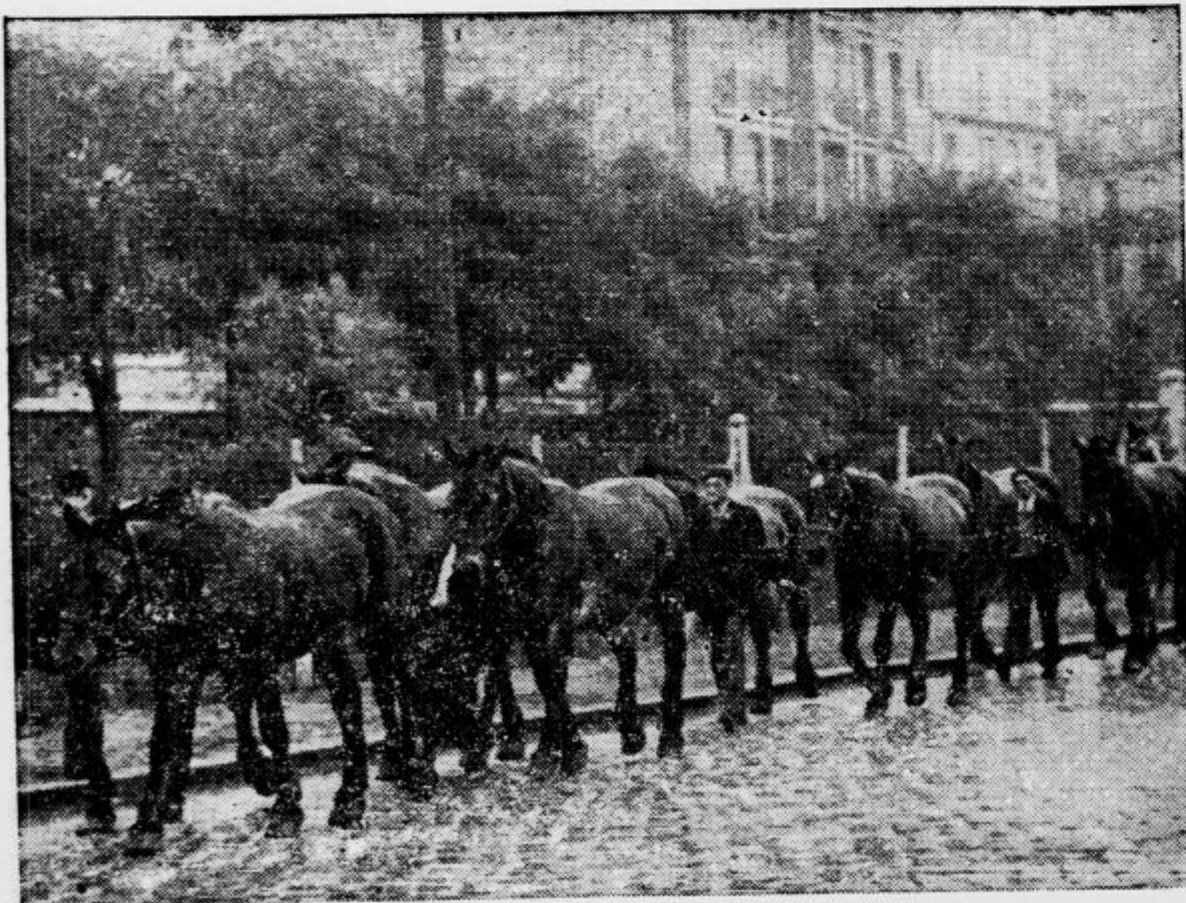
Množice se gnetejo pred lepaki, ki pozivajo rezerviste pod orožje

Na pariških ulicah: Od vsepovsod korakajo oddelki že opremljenih rezervistov proti glavnim zbirališčem

V Strasbourgu: Množica mobilizirancev ni pred glavno postajo provincialnega mesta nič manjša nego pred kakšno pariško postajo

Vojaška oblast je zasegla tudi že del zasebnih motornih vozil in konj: Prizor iz bližine vojaškega centra ob Neyevev bulvaru

Nesreča kardinala Pacellija

Kardinal Pacelli, vatikanski državni tajnik, se je vozil z avtomobilom iz Castela Gandolfa v Rim. Na Apiajski cesti je trčil njegov avto v drug avto. Kardinal je dobil poškodbo nad očesom in je moral iskati zdravniško pomoč.

Prvi ženski notar v Evropi

Te dni so v Pragi imenovali go. dr. Angelo Kozakovo za notanko. Ga. Kozakova je prvi ženski notar ne samo na Češkoslovaškem, temveč v Evropi sploh. L. 1922. je bila prva ženska, ki si je v bratski republiki pridobila doktorat prava.

Kdo je odkril Severni tečaj?

Nova ameriška odprava bo raziskala vprašanje, da-li je na Severni tečaj prvi stopil Cook ali Peary ali nobeden izmed njiju

V Združenih državah so sestavili znatno odpravo, ki hoče poleg drugih nalog rešiti tudi vprašanje, kdo je bil prav za prav odkritelj Severnega tečaja, dr. Frederick A. Cook, Peary, oboje ali nobeden izmed njiju. V ta namen bo potovala po isti poti, o kateri pravi Cook, da je po njej prišel do tečajne točke.

Okoliščine, v katerih sta si Cook oziroma Peary osvojila Severni tečaj, so znane. 1. sept. 1909. je Cook s šetlandskega otoka Lerwicka sporočil svetu, da je 21. apr. prejšnjega leta dosegel tečaj. Možno si je bil že prej s svojimi arktičnimi odpravami pridobil nekaj slave. Vedeli so, da ima veliko poguma, optimizma in humorja. Sprva tedaj v njegove izjave niso dvomili. Dejal je, da je vozil zapadno od Ellesmereove dežele dosegel severni konec dežele Axela Heiberga in da je od tam v spremstvu dveh Eskimov potoval enostavno po ledni puščavi proti Severnemu tečaju.

Baš ko so mu pripravljali svečan sprejem, je dospela vest, da je v aprilu 1909. Peary premagal Severni tečaj. Ko je Peary kmalu potem zvedel, da ga je bil že Cook prehitel, je v svojem besu označil Cooka za navadnega lažnivca in je izjavil, da bo podal dokaze, iz katerih bo razvidno, da ni bil Cook nikoli na Severnem tečaju.

S tem se je začela borba, ki še danes ni zaključena. Nekateri strokovnjaki, vseučiliški profesorji, pomorski kapitani itd., so proučili dnevniške obeh raziskovalcev in ugotovili, da v Cookovih knjigah ni trdnega dokaza za njegovo zmago nad Severnim tečajem. Proti njemu so govorili tudi nekateri drugi razlogi. Peary je n. pr. zasljal oba Eskima, ki sta Cooka spremljala na njegovi poti in iz njiju ust je zvedel, da nista ves čas potovanja nikoli izgubila kopljene spred oči. To naj bi bil po Pearyjevi mnenju dokaz, da je Cook s svojimi Eskimoma enostavno potoval okrog konca Dežele Axela Heiberga.

Toda Pearyjevi nasprotniki se niso vdali. Ugotovili so, da tudi Peary ni imel na svoji poti nobenega beleza spremljevalca. Hotel je biti prvi belokožec na Severnem tečaju. Zadržal bel spremljevalce ga je zapustil ob 87. severnem sporedniku. Kaj je potem Peary s svojim črnim služabnikom in štirimi Eskimji v resnici dosegel, ni znano — so govorili Pearyjevi nasprotniki.

Do danes se je gradivo zoper Pearyja in za Cooka zelo povečalo. Izračunali so, da je Peary po svojih lastnih zapisih v 16 dneh prepotoval 500 milj na ledu. To je silna pot za moža, ki je štel tedaj že nad 50 let. Obremenjuje ga tudi to, da ni maral belih spremljevalcev. Zastave, ki jo je po lastni izjavi nataknil na Severni tečaj, niso nikoli našli. To bi nazadnje ne bil noben dokaz proti njemu, kajti led se tu neprestano spreminja. Lahko pa obvelja v zvezi z drugim kot indic proti Pearyju. O možu samem je že danes znano, da so ga zavoljo njegove sebičnosti, slavoželčnosti in brezobzirne uporabe vsega pripomočka za svojo slavo v vsej ameriški mornarici sovražili. Ameriški državni predsednik se je moral osebno potruditi, da so mu dali čin admirala.

Odprava, ki hoče slediti poti dr. Cooka, ima zanimive možnosti, da ugotovi, ali je govoril resnico ali ne. Navedel je točnejše geografske podatke nego Peary, govoril je o določenih gorskih verigah, ki jih bo odprava lahko brez nadaljnjega odkrila, če res eksistira. Do danes je ostalo vse ozemlje severno od Dežele Axela Heiberga

ZA HLADNO JESEN — TOPLEJŠA OBLAČILA!

Oglejte si novo zalogo jesenskega in zimskega blaga za obleke, površnike, suknje itd. pri tvrdki

DRAGO SCHWAB

Ljubljana — Aleksandrova cesta št. 7. Izgotovljena oblačila vedno na zalogi. Lastni izdelki! Lasten modni salon!

Letalci za raketna letala

V znanem amsterdamskem listu se je pojavila pred kratkim notica, ki je pogumne moze pozivala, naj se javijo za pilotiranje raketnega letala. Za vsak polet je povzročil plačilo v znesku 5 holandskih goldinarjev. Gre za izum nekega amsterdamskega inženjerja, ki pa sam nima poguma, da bi se poskušal s svojo raketo. Javilo pa se je 24 nazaposlenih, ki so bili pripravljeni za obljubljeno ceno tvegati življenje. Iz vsega tega ni bilo nič, kajti nastopila je policija in poskuse z novim raketnim letalom v tej obliki prepovedala, in sicer ne samo zato, ker bi ogrozili življenje prostovoljnih pilotov, temveč v enaki meri življenje in imetje drugih ljudi. Inženjer bo dobil dovoljenje za takšne poskuse šele tedaj, ko bo svoj izum tako izpopolnil, da bo imel tudi sam pogum strčiti z njim v zrak.

Tramvaj zapeljali do policije

V nekem polnem tramvajskem vozu v Milanu je nek potnik nenadno zavpil: »Tati! Tati! Sprevodniku, ki je prihitel na klic, je povedal, da mu je izginila listnica z znatno vsoto. Sprevodnik se je takoj sporazumel z vozačem, naj zapelje voz do najbližje policijske postaje ob tramvajski progi, med tem je sprevodnik zaprl vse izhode. Policijski komisar, ki so ga priključili, je začel preiskovati potnike, nenadno pa je histrično našel na tleh. Sedaj si je ogledal malo podrobneje nekega potnika, ki je posebno ogorčeno protestiral proti načinu, kako so hoteli tatu izslediti. Izkazalo se je, da je ta potnik istoveten s poljskim mednarodnim žeparjem Waikowskim, ki so ga potem seveda aretirali.

NEŠTETO PRIZNANJ

KI SO JIH IZREKLE GOSPODINJE O

PERIONU

POTRBUJE ODLIČNO KVALITETO TEGA PRALNEGA SREDSTVA!

Zakon iz ljubezni...

V angleškem mestu Aletonu so ločili pred kratkim zakon Barbare Wettach, hčere nekakega mnogokratnega milijonarja, s Fredom Wettachom. Zakonca sta se bila svojočasno poročila iz čudnega razloga.

Poročila sta se namreč iz ljubezni — iz ljubezni do konj... Amor si lahko izmislil različne oblike in tedaj je izmislil obliko konja. Oba, tako Barbara kakor Fred, sta bila lastnika velikih hlevov, v katerih sta gojila najplemenitejše konje. Po poroki sta hleve združila in vsak izmed njiju se je veselil, da je lahko razpolagal s konji drugega. Toda skupno zanimanje za živali po vsej priliki ni posebnost trdna vez za zakon. Wettachova je vsakako predložila ločitev. Izjavljata pa, da ostaneta prijatelja še po ločitvi in tudi najvažnejše vprašanje, namreč vprašanje, kaj naj se zgodi s konji, sta rešila na prijateljski način. Barbara obdrži jahalne konje, Fred pa dirkalne.

Anglija je pripravljena na vse eventualnosti

V zadnjih letih je izdelala milijone in milijone plinskih mask za svoje civilno prebivalstvo. V teh dneh mu jih je začela vsepovsod deliti. Slika nam kaže eno izmed skladišč v Londonu, kjer civilistom delijo maske in jih istočasno poučujejo o vsem, kar je potrebno vedeti za primer zračnega napada

Tudi otroci prihajajo k tem skladiščem, da si izberejo primerne maske. V teh razburljivih dneh so našli, kakor je videti, edino otroci novo priliko za zabavo

General Krejčí

novi vrhovni poveljnik češkoslovaške vojske

Po 500 letih prva deklica

Na otoku Guernseyu živi družina Kinnerleyevih, v kateri so doslej dobivali samo moške potomce. Sedaj pa se je prvič po 500 letih rodila deklica. Krsta se je udeležil velik del guernseyskega prebivalstva in po krstu so starši povabili na pojedino vse prominentne otočane. Udeležil se je tudi guverner otoka, ki je v svoji napitnici mali Suzani med drugim opozoril na to, da so zadnji deklici, Mray, ki se je pred pet sto leti rodila Kinnerleyevim, vzgojili na dvoru angleškega kralja. Od takrat so se rodili sami sinovi, ki so si izbirali večinoma zdravniški ali vojaški poklici. Rojstvo deklice je zbudilo na otoku veliko veselje in staro mamo male Suzane je veseli dogodek tako pretrcel, da je začelo izgledati grom.

A NEKDOTA

Neki lotalec pripoveduje: Ker povzroča prehitra sprememba vrata, noga tlaka pri dviganju letala z zemlje v dolžino višino pri nekaterih potnikih povzroča ogleženje, dajem svojim potnikom vedno nasvet, naj po startu močno »poženejo«, ker je to najboljši pripomoček zoper to zlo. Nekdo sem opazil v kajuti stare dame, ki po vsem videzu ni razumela, kar sem ji vplil v uho. Zato sem ji napisal na kosček papirja: »Če ste gluhi, požirajte močno!« Dal sem ji ta listek izročiti. Prebrala ga je, obrnila in napisala na zadnjo stran: »Hvala, mladi mož, poskusila bom. Ne verjamem pa, da mi bo mnogo zaleglo, kajti gluha sem že deset let.«

VSAK DAN ENA

»To bo lepo presenečenje zanj, ko se vrne s potovanja. Pog. ima tako rad!« (Ric et Ra)

Kulturni pregled

Peter Freuchen, »Eskimi«

Tesnobno je v našem srednjeevropskem prostoru. Med očarljivimi planinami in rodovitnih ravneh, ki so kakor ustvarjena za mirno, urejeno življenje, se čedalje bolj tarejo med seboj človeška plemena. Drugo drugemu odjeda slabo razdeljen kruh, zakuje pravico do obstoja in preživetja. Nikdar se ni bil ta občutek tesnobe tako pretež kakor v teh dneh. Iščo možnosti vsaj trenutnega ubega iz prostora in časa sem segel po knjigi Petra Freuchena »Eskimi« (roman iz Hudsonovega zaliva, poslovenil Rudolf Kresal, izdala založba »Hrma« v Ljubljani, 1938, str. 294). Medtem ko se mi še dušimo na svojem lepem, a tesnem prostoru, moram res pretesnem za toliko ljudi in tako stopnjevanje potrebe, se razprostirajo v polarnem krogu ogromna področja sveta, kjer so meje med vodo in kopnim že zdavnaj »dinamične«, ker jih ne doleta človek, marveč priroda. Ogromen beli svet združuje »na koncu sveta« celine in sprejema le kdaj kakšne, oddaljene valove civilizacije, neizprosno se izgublja v skoraj nedotaknjeni divjini. Kadar človeka tišči k tlom obdajajoč ga okolje, ni treba, da preganja svojo fantazijo po neznanih planetih Rimske ceste; lahko se v mislih spusti tudi na prostoru našega, dozdnevno preoblikovanega planeta; lahko se prenese v polarni svet, kjer stoji človek tako sam in nemočen pred svojo gospodarsko prirodo. Tam se mu ni treba dati dokazov človečnosti in kulture, ki jih utegnejo sosedje iz zraka spuščati na njegovo sčestje: zažgalnih in plinskih bomb ali pa bomb z bacili kuge in kolere, ki o njih sanjajo nestroni pristaši totalitarne vojne ...

Toda — človeško sožitje je tudi tam težko. Danes Peter Freuchen, ki je preživel trideset let v polarnih krajih in ki pozna bolj kakor katerikoli Evropeec življenje edinih domorodnih prebivalcev teh končin — Eskimov, nam trga Rousseaujevske iluzije o dobrem prirodnem človeku. Če ne more biti dober človek, ki živi v zmernem prijetnem podnebnju, kjer zemlja obilno daje in kjer je v civilizaciji izboljšal pogosto svoje življenje, kakor naj bo dober Eskimo, prebivalec pokrajine, kjer polovico leta vlada noč s strašnimi polarnimi viharji in z ostrim polarnim mrazom!

Peter Freuchen je s svojim romanom globoko osvetlil življenje tega malo znanega nomadskega naroda, ki se kladi po skrajnih severnih mejah Amerike, Azije in Evrope. Človek, ki si je nabral med Eskimi toliko izkušenj, ne more opovesti njihovega sveta s fantazijskimi podobami. Fantazija je tu samo tista tarbna sila, ki oživi izkušnje, ustvari žive osebe, veleni njihovo življenje v epično celoto. Tako prikazano življenje Eskimov bolj prepričuje kakor potopis z znanstveno suhim poročilom o dejstvih. Je to v evropskem poročilu. Sredi povodnj in »ekstotičnih« knjig v tujih literaturah je Freuchenova knjiga »Eskimi« bis, ki je res vreden, da ga ujamete in utešite z njim iz naše zatihe, morečje vsakdanjosti.

Osrednja oseba »Eskimov« je Mala, bister primitiv, ki se v toku dogajanja razvija v pravega reprezentanta tega naroda lovec in pastirjev. »Teh Eskimov, med katerimi je živel že skoraj dvajset let, prvi pišec o kapitanu v svojem romanu, »le

ni bilo razumeti. Prav ko je človek mislil, da jih pozna že skozi in skozi, je na njih vselej odkril kaj novega. Vedel je, da se more dobrotni, veseli Eskimo iz neznanega vzroka spremeniti v maščevalnega, krvoločnega človeka, ne da bi prav vedel, zakaj. (str. 152). Mala je tak človek. V začetku se čudimo (navajeni naših moralnih nezdov), s kakšnim mirom prenaša ta človek, da mu žena ostaja čez noč pri belopoltem kapitanu. Tudi ko postane žena žrtve nesrečnega neključja, se da Mala potolažiti z objektivnimi darovi: nobenkrat ne vzkipi krj pred belimi ljudmi je prava šlepa. V polarnem krogu med lovec na severne jeline in kite, veča pa drugačna moralna — moralna, ki je bolj v skladu z neizprosni naravnimi zakoni in nespornimi skrivnostmi življenja, izraženi v večnih spletkah duhov in v tabu — tej edini obrambi pred njimi. Toda ko postane Mala sam z dvema otrokoma in prispe iz divjine v človeško sotočišče, se vzbudi v njem drug človek. Človek iz plemena. Človek, ki hoče izrabiti svojo moč da zavladati nad drugimi. Otme sosedu ženo in ko se spopade s tekmečem, ga živinsko ubije in se mrtvega zmaliži. Ujarku, ki ima mlado ženo, ustavi na poti.

»Ženske se mi hoče«, je dejal. »Vzemem si tvojo ženo, jutri jo lahko spet dobiš.«

Kaj je mogel Ujark storiti, mlad mož brez orožja. In kakšno škodo bi utrpel?

»Vzemel si svojo ženo. Zakaj bi ne vzel moje žene. Jaz pojdem na lov.«

»Da, tvoja žena, tvoja žena«, je dejal Mala. »Takle deklet ima ženo, dokler je možem prav.« (str. 113).

To je morala tega ljudstva, ki posluša predvsem nagone v sebi in prebije vse svoje življenje v bojih za jelenovo meso, za šotor in za ženske. Troje potreb: hrana, streha in seksus, ki tvorijo najprimitivnejšo podlago slehernega naravnega življenja. Nadstavba teh potreb, iz katerih izvira tudi živalski kodeks Eskimov, je metafizični strah pred duhovi, vera v selitev duše, bojazen pred mrtvici. V mnogih značilnih podobami opisuje Freuchen življenje Eskimov, njih šege in navade, boje za hrano in za ženske, za oblast in udobje. Posebej opisuje stike z belimi ljudmi, kjer kažejo zlasti Eskimke popolno-moralno ravnodržnost. Krasno je opisan lov na kite, potovanja po sneženih in ledenih daljavah, poletje v polarnem krogu in razni prizori iz življenja, na pr. smrt stare Naterk. Skozi te zgodbe se vije usoda Mala, ki v svojem stremeljenju po »pravici močnejšega« zadele naposled ob pozornost kanadskih oblasti. Zda mora nastopiti pot pred »belega gospodarja«, zastopnika zakonov in pravice, ki je ne more Mala ne spoznati ne dometi. In v hipu, ko se zdi, da je zgubljen se mu posreči zbežati iz ujetništva kanadskih orožnikov v neskončne snežne prostore. Dolgo iščejo njegovo sled, dokler ne obupajo nad njim; izginil je v svetu, ki je svet njegovega rodu, in čitatelj ni ve, ali se je rešil. Bela polarna ta molče.

Zares močna in osvežujoča knjiga, ki ji je Rudolf Kresal obrnil v slovenskem prevodu preprosti in čisti značaj njenega jezika in sloga, — dveh elementov, s katerima je ta epos o polarnem človeku samo pridobil na svoji udarnosti.

Iz ljubljanske drame

»Žene na Niskavuoriju«

Hella Wuolijoki nam je s svojimi »Zenami na Niskavuoriju« odkrila nov kosček nordijskega sveta, ki smo ga v zadnjih letih po knjigi in odrsu s tolikšno ljubeznijo sprejeli zaradi pravičnice slikovitosti pokrajine in plemenite zbranosti človeka v nji, a posebej se zaradi njegovega čudovitega miru. In vendar nam je odkrila čisto nov kosček sveta, ki je tako različen od življenjskega in etičnega vzdušja kakšnega Ibsna ali Hamsuna: Finska, od koder je pisateljica doma, je ena iz tistih obrobni dežel bivše carske Rusije, ki je sama doživela strahote vojne in revolucije, a se je nazadnje umaknila v zatišje, da zaživi novo svojstvo življenja. Neposredna bližina dogodkov, ki so za dolgo določila preoblikovali velik kos Evrope, pa vendar ni mogla ostati brez vpliva na duhovno usmerjenost ustvarjalčih pokolenj. Tako nam je Hella Wuolijoki ob motivu, ki je sam po sebi že skoraj banalen, ob motivu zakonskega trikotja, ustvarila dramo, ki nam prinaša povsem novo razumevanje človeka in stvari.

Kdo bi mogel z enako tankočutnim poznavanjem človeške duše in srca, z enako ostrim čutom pravice in mirom kakor gospa mati na Niskavuoriju razpravljati o zakonodetstvu, ki ga je zagrešil sin? Ni ga težjega greha pod solncem, kakor je greh v ljubezni — človek ne pozna ne mere ne sankcije zanj. Kdo ima prav v takozvanem ljubezenskem konfliktu, koga lahko tiraš pred tribunal? Mlademu gospodarju na bogatem, a v skromno kmečkem samoto obsojenem Niskavuoriju se je zahotelo vsojake, širokega sveta. Tu so žena, preprosta gospodarska žena, ki jo je dala prinesla k hiši, otroci, skrbli, tam mlada, vsem radostim življenja predana učiteljica, kakor v solncu nasmejana prostost. Mladi Arne gre za klicem srca, vsemu svetu na kljub zapusti ženo, otroke, dom. Edini, ki ga v tej minuti najvišjega življenjskega vzpona — in najgloblje padca v oči ustajane morale — razume in mu vse odpusti, je njegova mati. Z brutalno resničnostjo, kakršno zmore le življenje samo, rešuje pisateljica problem: sina blagoslovila za greh, ki mu odpira pot do tistega, čemur se po navadi reče sreča, a njegovo ženo po otrocih priklene na zemljo, ki je najvišji zakon pred njo.

V režiji Bratka Krefta je igra doživela velik, zmagovit uspeh. Drami, ki nam še v svoji zunanji fabuli odgrinja težka, usodna doživetja iz poslednje kamrice človeškega srca, je režiser dal krepko, jedro realistično okolje, ki ga je močno poživila inscenacija inž. arh. Franza. Močnata figura, ki ves čas suvereno obvladuje dejanje, je mati na Niskavuoriju Marije Vere: v skrb za zemljo in rod osivela žena, ki ne neha plesti dobre usode svojim in svojemu. V igri Marije Vere je ta mati zrasla do veličine, v kateri se skorajda v eno preliva dobro in zlo, a vendar plemenitost presega vsako besedo, vsak gib: kreacija, kakršne srečujemo le

prav po redkem. Mira Danilova je v učitelji Itoni ustvarila novo podobo ljubavnice, sproščene v darovanju same sebe, da je že onkraj meje moralnega in nemoralnega. Njeno srečanje z materjo z Niskavuoriju v tretji sliki je višek vsega, kar je dala uprizoritev. Vida Juvanova je kot Arnejeva žena v lepi, udružni igri doživela tegoba neboljene, zavržene soproge. Arneja je v umerjenem, stilo dognanem liku podal Jan. Iz množice sedujočih naj posebej navedemo se originalno figuro telefoniste Andre, ki jo je podala Polonca Juvanova. Severja kot Arnejevega prijatelja Simola in Lipaha kot pastorka.

Zapiski

Poljaki in češka kultura. V zvezi z znano kletvo o »nekulturnem češkem narodu«, ki je prišel bogve odkod, je zanimivo zabeležiti vrstice, ki jih je v katoviški »Poloniji« napisal minule dni T. Klepiški: »Poljaki dobro vedo, piše ta objektivni Poljak, da je češki narod imel že v desetletju kulturo, ki ni bila manjša od tedanje nemške kulture. Vedo, da je krščenstvo prodrla na Poljsko iz Češke, ne pa iz Nemčije, dalje, da je češki narod že pred mnogimi stoletji skupno s Poljaki ovrnil nemško ekspanzijo na vzhod. In še to, da so Čehi že pred tisočletjem ustvarili veliko in močno državo ter da so elementi češke kulture pronicali v začetkih poljske zgodovine v poljsko pisemstvo. Krakovska univerza si je vzela za vglad in kot tradicijo primer prve slovenske univerze in ta je bila univerza v Prag.«

Josip Nikšić, Dr. Eduard Beneš. Prosvetni odbor v Karlovcu je pravkar izdal 46 strani obsegačo brošuro iz peresa ravnatelja tamošnjega učiteljskega Josipa Nikšića »Dr. Eduard Beneš«. Spis je izdan iz fonda, ki ga je utemeljil pred dvajsetimi leti umrl prvi predsednik karlovskega Prosvetnega odbora dr. Dragan Šašel. Prof. Josip Nikšić prikazuje v tem spisu življenje in delo prezidenta češkoslovske republike — vsežega krmlarja njene ladje v sedanjih viharjih dnevi. Pisec vidi v njem srečno spojitje idealista in realista in z obilnimi citati iz dr. Beneševih spisov kaže zlasti mlademu čitatelju temelje njegove politične ideologije, predvsem njegovo vero v človeško razumnost in v humaniteto ter v njegovo metodo znanstvenega doučevanja političnih vprašanj. Ni treba preveč poudarjati, kolikole važnosti je prav v teh trenutkih Nikšićeva drobna, vendar pa vsebinsko tehtna brošura: vsak njen čitatelj bo dobil avtentično duhovno podobo moža, ki stoji danes v ospredju evropskega političnega dogajanja. Tako si bo lažje ustvaril pravilno mnenje o strastni kampanji zoper tega, za sedaj najbolj eksponiranega voditelja malega naroda in predstavilja političnega racionalizma in humanitete.

Jos. Vole, Podkoren. Naše krajeznostvo je dobilo novo delo, ki obravnava gorenjsko dolino in vas Podkoren: to je 80 strani obsegačo, lična, z ilustracijami na posebnih prilozah opremljena brošura ljubljanskega

kanonika Jos. Vole »Podkoren«. Črtice iz preteklosti vasi iz gorenjske Doline. Brošura ne bo zanimala samo prebivalcev in rojakov tega lepega kota naše Gorenjske, marveč tudi slehernega letovišarja in

športnika, ki bo tu hotel užiti ali športnega udeleževanja. S pridom bo nje zgodovinsko in krajepisno vsebino prebrali tudi planince. Posebej opozarjamo na čisto »Sir Hempry Davy«.

S P O R T

Kako kažejo številke?

Pregled prvenstva LNP po tabelah vseh treh skupin

Sedem srečanj je bilo preteklo nedeljo v podsaveznem tekmovalstvu LNP, dve sta bili oblastveno prepovedani. Prvenstveni ples je torej v bujem razvoju, toda zaradi izrednih časov bo očitno le ostalo nekaj tekem za poznejše čase in bodo nekateri klubi prej absolvirali svoj penzum od ostalih. Seveda se vprav zaradi teh zaostankov ne more dovolj jasno oceniti situacija za posamezne klube in bodo odločitve morda prinesle baš one tekme, ki bodo po sili razmer odigrane kdovekdaj.

V ljubljanski skupini je bil potek dozdaj še najbolj normalen in je ostala neodigrana le nedeljska tekma med Reko in Bratstvom, ki bi morala biti na Jesenicah. Sicer pa med 8 kandidati te skupine v tem kolu ni bilo presenečenj, če ne štejemo hazenskega rezultata, ki so ga Kranjčani zabeležili proti Kovinarju. Do dveh točk sta prišla še Hermes in Mars, ki sta prvemu pomagali do trenutnega vodstva v tabeli. Slika je do prihodnje nedelje naslednja:

Hermes	4	3	0	1	14:	7	6
Kranj	4	3	0	1	23:	12	6
Reka	3	2	0	1	11:	5	4
Bratstvo	3	2	0	1	11:	5	4
Mars	4	2	0	2	12:	11	4
Jadran	4	2	0	2	8:	12	4
Svoboda	4	1	0	3	7:	10	2

V celjski skupini je bila odpledana tekma med Celjem in Atletiki, odigrana pa je bila v Trbovljah tekma za točke med Amaterjem in Olimpiom, ki se je končala brez gola. Celje je še ostalo na vrhu. Slika tabele je naslednja:

Celje	2	2	0	0	8:	2	4
Olimp	2	1	1	0	3:	1	3
Atletiki	1	1	0	0	2:	1	2
Amater	2	0	1	1	1:	5	1
Jugoslavija	3	0	0	3	3:	8	0

V mariborski skupini so lahko odigrali ves spored. Presenetljiv je neodločen izid tekme med Mariborom in novincem Slavijo, pa tudi delitve točk med favoritom ČSK in Rapidom ni pričakoval nihče. Vodstvo v tabeli je z boljšo razliko golov in enakim številom točk obdržal še zmerom ČSK pred Rapidom. Slavija si je to nedeljo priborila prvo točko. V številkah je situacija v tej skupini naslednja:

ČSK	3	2	1	0	5:	2	5
Rapid	4	2	1	1	13:	9	5
Železničar	2	2	0	0	6:	1	4
Mura	4	2	0	2	12:	11	4
Maribor	3	0	1	2	2:	4	1
Slavija	4	0	1	3	4:	15	1

Tako kažejo torej številke pred prihodnjim prvenstvenim terminom v nedeljo dne 2. oktobra.

nedeljska tekma velik športni užitek za naše nogometno občinstvo.

Razpis

zaključnega lahkoatletskega mitinga za seniorje in juniorje

ki ga priredi SK Železničar v Mariboru dne 2. oktobra ob 8. uri na svojem stadionu ob Tržaški cesti.

Prijave za tekmovalje je treba poslati na naslov: Jenko Jože, Maribor, stadion SK Železničar, Tržaška cesta, najpozneje do 30. t. m. opoldne. Prijavnina znaša din 2 od osebe. Nagradni list. Tekmuje se na tekašišču, ki je dolgo 428 m, ima dva nedvigljena zavoja in je posuto z ugaski. Pravico starta imajo vsi verificirani in neverificirani atleti klubov, ki so vključeni v JLAS. Prijave, ki ne bi prispele pravočasno in brez prijavnine, se ne bodo upoštevale. Tekmovanje bo po pravilih in pravilnikih JLAS-a.

Točke in vrstni red tekmovalcev: A. seniorji: tek 100 m — predteki, met kladiva, skok ob palici, skok v višino z zaletom, tek 100 m — finale, met diska, tek 3000 m, skok v daljino, met kroglice in stafeta 800×400×200×100 m; B. juniorji »B« in »C«: 100 m — predteki, met kopja, skok v višino z zaletom, tek 100 m finale in tek 1000 m razred B in C.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 40 so izšle. Glavne vsebine tvorijo članki o razpisu skupščini ZNP, o Branku Žilku, plavalcu svetovnega razreda, o zmagi Hanžekovića nad Mantikassom na zadnji balkanadi, o najhitrejši Jugoslovenki v vodi Danieli Bearovi, o neodločni tekmi med Poljsko in Jugoslavijo v Varšavi in še marsičem, kar bo zanimalo našega športnika. Posamezne številke so po 1 din.

SK Ljubljana. Danes tekma za trening ligaškega in prvega moštva. Postave in ostale podrobnosti na običajnem mestu.

ŽSK Hermes (nogometna sekcija). Danes po treningu ob 19. sestanek vseh igralcev I. skupine v garderobi na igrišču. Vsi sigurno! Vodstvo sekcije.

Smrt ugrabila že več članov. Saj je prav pri Sokolu preživela vse svoje proste ure kot telovadka, igrala ter uporabna prav pri vsakem delu, dokler so ji pač moči dopustale.

V življenju ni bila srečna. Zaradi domaćih razmer je morala v službo, katero je dobila na sreskem načelstvu v Logatecu.

Pred kratkim časom je dobila službo pri »Ženi in domu« v Ljubljani, toda bolezen jo je že toliko izpodkopal, da se je sirota morala vrniti na svoj dom. Kakor je bilo skromno njeno življenje, tako je bila tiha tudi njena smrt. Sokolstvo iz Dolnjega in Gornjega Logatca je vedelo ceniti njeno žrtve in se je v veliki množici pridružil pogrebu, ki so ga spremljali na zadnji poti. Skromni, toda pridni mladenki bomo ohranili tvoj spomin!

Iz Gornjega grada

gr. Oživiljenje Pevskega društva v Gornjem gradu. V soboto 24. t. m. se je po mnogih letih vršil zopet občni zbor našega Pevskega društva v Trobejevi gostini. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1890, po takratnih takojšnjih narodnih močeh in je mnogo let uspešno delovalo ter z narodno pesmijo vzdrževal in okrepilo narodno zavest med tujakom in prebivalstvom. Ker smo v Gornjem gradu potrebni pevskega društva nismo pustili, da se društvo razpusti temveč se je zbralo nekaj novih moči in na običnem zboru, ki je bil dobro obiskan, je bil izbran odbor kakor sledi: davčni inšpektor Ribič Alfonz predsednik, Trobejeva Franja podpredsednik, davkar Gogala Vladimir blagajnik. Prislan Iva tajnik, davčni pripravnik Tajnik Miloš pevovodja, Iljaš Ivan in Juršičeva Antonia odbornika, Perne Pepca in dr. Mejak Ervin revizorja. Novi odbor jamči in zlasti marljivo mladi pevovodja, da bomo v kratkem prišli s pevskimi vajami in to pevski zbor že lahko po mnogih letih prvič nastopil na proslavi 20letnice Jugoslavije 1. decembra t. l. Bilo so izvršene soglasno na zboru potrebne spremembe starih pravil, kakor je bil občni zbor zaključen s pozivom na vse prijatelje lepega narodnega petja, da podpro društvo tako s sodelovanjem pri pevskih vajah, kakor tudi gmotno ter je pričakovati, da poziv ne bo brezuspešen.

gr. Prostovoljci za obrambo Čehoslovake se zbirajo tudi v našem okraju in pričakujejo, da bodo lahko v kratkem odšli tja, kamor nas kliče brate, ljubane.

Iz sodne dvorane

Tatinski cigani na zatožni klopi

Ljubljana, 28. septembra. Okrožno sodišče je imelo danes največ opravka s cigani. Ni bilo dovolj, da so jih bile polne vse razpoložljive zatožne klopi. V svojih pisanih oblačilih, ki se jim je tudi poznal nekakšen vpliv »mode«, so se sprehajale ciganke s svojimi kuštravimi fantazijami po vseh hodnikih in stopniških sodnega poslopja in vekavo kakor na lajni ponavljale svoje tožbe. Medtem pa so njih obtožnici tovariši z vso prirojeno zgornostjo razkrivali sodnikom svoje nedolžne, od vsega zlega in nepoštenega čiste duše.

Prvi je bil na vrsti Branko Hudorovič. Obtožnica pravi, da je cigan pristojen na Vrhniko, brez poklica, brez stalnega bivališča, vsekakor pa je kaznovan in pa tudi poročen. Obtožen je bil štirih vlovov, vsekakor izdatnih. Septembra lani se je pri Alojziju Ambrožiču v Gaberju založil s cigaretami in tobakom, klobasami, sirom, vinom, žganjem in kruhom, poskrbel za razsvetljavo, nahrbtnik in dežnik, blago in perilo in končno za nekaj gotovine v našem denarju in tujih valutah. Škode je napravil za 3000 din in zanj je bilo to gotovo veliko bogastvo. Par dni zatem je že koplčil svojo »zlatno« zalogo. Pojavil se je v Starem apnu pri Antonu Maroltu, katerega je odnesel nad 200 m raznega blaga, nekaj perila in toplih pletenin, pa spot cigaret in orglice za kratek čas. Zadržanega septembra pa je v eni noči napravil kar dva podviga, prvega pri Janezu Koprivicu v Zalni in drugega pri Martinu Štiberniku v Lučah. Pri prvem se je založil z električnimi baterijami, s čokolado in denarjem, pri drugem pa spot najprej s cigaretami in potem z novimi in starimi klobuki, z obleko, pa s samokresom. Obtožnica ga je poleg tega dolžila, da se je tega samokresa par mesecev nato poslužil in ustrelil Alojzija Tehovnika v nogo.

Branko se je držal stalne taktike svojega rodu pred sodniki. Vse, skratka vse je zamikal. Ni pa mnogo opravil. Ko so zaradi vlovov pri Koprivicu in Štiberniku orožniki pretiskali dolenske gozdove, so jim cigani v gozdu nad Krko popihali izpred nosa. V maglici pa niso mogli odnesti s seboj tudi celega kupa prav uporabnih stvari. Ko so orožniki to cigansko zapuščino natanko pregledali, so ugotovili, da izvira iz teh tatvin, med njo pa so bili tudi devlji in polhovka Branka Hudoroviča.

Napada s samokresom resda niso mogli Branku dokazati in so ga glede te točke obtožili zaradi pomanjkanja dokazov oprostili, za vlogo pa so ga obsodili na leto in pol strogega zaporja in na 3-letno izgubo častnih državljskih pravic. Branko se ni pritožil, čeprav bi mu bilo ljubše domovati pod šotorom.

Z detetom v naročju ...

Na Brankom so prišli drugi cigani. Šest jih je bilo poklicanih, sedmega pa je obtožena mati vzela v naročje. Pod vodstvom narednika Skoka jih je domžalska orožniška patrulja zajela v gozdu nad Lukovico. Na povleje »stoj« so dvignili roke in se predali, toda brez Zlatka Hudoroviča, na katerega so morali uprizoriti poseben lov. Uspej je.

Tako so sedeli drug ob drugem na zatožnih klopih. Prvi Ferdinand Brandtner, muzikant iz bivše Avstrije, ki je takoj sodnika pozval, naj vse ostale izpuste, ker je samo on kriv. Ne sicer tatvin, kakor jih je naštevala obtožnica državnega tožilca g. Severja, temveč nakupa sumljivega blaga. Ker pa taka nasvetovana procedura brez nadaljnje tudi sodnikom ni možna, so morali obsedeti tudi ostali: Zlatko Hudorovič, Georg Taubman in njegova žena Olga, ki je sedela na zatožni klopi med razpravo opravljala vse materske dolžnosti do svojega živahnega svetločasa dojenčka, pa drugi zakonski par Maksimilijan in Ida Rak, ki sta ponovno izjavljala, da se z ostalimi ne poznata, da sta doma s Stajerske in da živita »od citre in kraljevskih banskih pravic, ki morajo biti tam notri spokane« — v culah pred sodniki.

Največ, toda z bistvenimi omejitvami, je priznal, kakor rečeno, Brandtner, ki je reševal tudi ostale.

Vsi drugi pa so se bolj ali manj izgovarjali nanj. Bili pa so poleg tega močno užaljeni v svojem ponosu na poštenjstvo, ki jim tudi pri čredi potemtoma ne dovoljuje imeti opravka z nepošteno pridobitvijo imetjem. Olga se je za vse ostale najbolj jasno izrazila o tem stališču: »Če bi bila vedela, da so snajce ukradene, bi jih uploh ne dal gor.« Živahna je bila lepa črnolasa Ida, ki je imela v rokah štrono zagovorniške taktike ostalih tako rafinirano, da so jo morali za nekaj časa uploh odstraniti. Vsekakor pa so bili vsi zelo aginji, vsak po svoje je »mečkal« sodniška čustva. Najlepšo priliko je imel očka devetletnega potemtoma Taubman, ki je imel najmlajše dete kar poleg sebe na zatožni klopi v materinem naročju. Dasi se za dete sicer ni kdove kaj brigal, ljubkovanja ni bilo ne konca ne kraja, čim je bila »panonm« pred očmi sodnikov odprta.

Vsi pa so z neugnanim jadikovanjem večurni razpravi sprejeli sodbo, ki je obsodila zaradi vlovov Brandtnerja na 1 leto, Hudoroviča na 10 in Taubmana na 9 mesecev strogega zaporja, vse tri še na 3-letno izgubo častnih pravic. Olga za nakup sumljivega blaga na 30 dni, Maksimilijan in Ida Rak pa na mesec dni zaporja. Taubmana in njegovo ženo Olga s številnim potemtoma vred pa bodo poslali po preostani kazni tudi še čez mejo na nemško stran, odkoder so prišli.

Ob nedeljah je promet
torej pari, drži red!

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

V resnici pa je Betty mnogo bolj rahlo in varno prišla iz predora kakor Kendric. Najprej je mislila, da se je Jim v skalah ubil. Od strahu ni vedela, ne kod ne kam, tipala je za kakšnim zanesljivim oprijemom, pa je zdrsula navzdol kakor Jim. A njeno široko krilo se je ujelo ob skali, ki je štrlela iz zidu, in tako se je zmanjšala brzina njenega padca. Ko je prišla na plan, nekaj čevljev nad Kendricom, jo je prestreglo grmovje. In potem jo je Kendric ujel v roke in jo krepko zadržal.

Betty je sedla in se začudena zazrla vanj. Nato pa so ji oči zasijale, da Kendric še ni videl podobno sijati človeških oči.

»Jaz sem pa mislila, da ste mrtvi,« je preprosto rekla Betty. »In potem sem rekla, da bi tudi sama ne marala več živeti.«

Pomagal ji je na noge in pohlital sta po bregu navzdol. Pobrál je svojo puško in zamrmral, da se mu je vizir odvil, zraven pa je poiskal vrečo z dragocenim tovorom. Ko sta prišla na dno kanjona, sta se z naglim pogledom prepračala, da nikogar izmed Zoraidinih ljudi ni blizu.

»Tu so konji,« je šepnila Betty.

Kakšen ducat osedlanih ponijev je bilo privezanih ob bregu.

»Zdaj pa brzi,« je rekel Kendric. »Če bova v sedlu, preden naju zagledajo, sva na varnem!« Z roko v roki sta tekla, se spotikala, oblekita sta se jima trgali ob grmovju. Ko sta prišli bliže in so poniji zastigli z ušesi, sta zadržala korak. Kendric je zgrabil najbližjo žival, ne da bi bil utegnil izbirati, in je pomagal Betty v sedlo. V naslednjem trenutku je zajahal še sam. Spet se je ozrl po bregu. Ne duha ne sluha se ni bilo o Zoraidinih ljudeh. Široko se je zadovoljen zarežal Kendric, ko je videl, kako mu vse po sreči gre.

»Ostale ponije bova gnala pred seboj,« je predlagal. »Takole kakšnih pet milj daleč. Preizkusila bova, koliko hitra zna biti takšne živali.«

Jim in Betty sta jezdila po dolini navzdol, ostale konjice sta gnala pred sabo. Kmalu se je živali, ki so ostale brez poglavarja, polastil poplah. Ozrla sta se proti velikim hiši na farmi, a nista videla nikogar. Mirno je spal gosposki dom v žarkih popoldanskem solnca. Jahala sta mimo ograda. Spet nikogar nikjer. Če je nekaj Zoraidinih ljudi ostalo doma, imajo gotovo sestro. Dekleta so si najbrž dajala posla s pripravljavanjem večerje in s pogrinjanjem miz.

Povprek sta gnala ponije čez ravnino in sta jih nazadnje pustila ob vznožju prvih gričev. Potem sta svoji živali pognala v dir. Na tihem sta oba prosila nebo, da bi ob svojem prihodu v zaliv našla Half Moon.

Zvezde so bile že zašle, ko sta prispela na obalo, kjer sta bila Kendric in Barlow komaj pred nekaj

dnevi stopila na kopno. Half Moon je mirno počival v zalivu. Videla sta njegove luči in sta v nejasnih obrisih na nočnem nebu razbrala njegovo podobo. Kendric je zaklical in ustrelil v zrak. Skoraj v istem trenutku se je v odgovor odzval Benov zvonki glas. Ena izmed svetilk se je spustila s krova in se začela bližati bregu. Potem sta čula Benov glas, ki je ritem vesel spremljal z veselo popevko.

»Pozdravljeni, kapitan, kako je kaj?« je veselo vzkliknil črnc. Ko je opazil še vitko postavbo zraven Kendrica, je pozdravil še Betty in spoštljivo priklonil kodrasto glavo. Kje pa je kapitan Barlow? je vprašal, ko se je zaman oziral za njim.

»Najprej gremo na krov, Ben,« je odvrnil Kendric. »Tam ti vse povem.«

Stopili so v čoln, odrinili in zaveslali proti Half Moonu.

»Neki gospod je tu, kapitan,« je rekel Ben, »ki trdi, da je vaš prijatelj. Pa ga ne poznam. Ves dan smo pazili nanj, da nam česa ne napravi.«

Zlezli so po lestvi iz vrvi na krov in Kendric je takoj spremlj Betty do kabine, ki so jo določili zanj. Potem se je začuden okrenil k Benu. To je moral biti Bruce, ali morda Barlow...

Bil je Bruce. Fant je stopil iz sence in se ustavil pred njim, pobit in osramočen.

»Bedak sem bil, Jim, vrag naj me vzame,« je preprosto dejal. »A pozabi moje zadržanje, če moreš, in me vzemi v Združene države s seboj, ali pa mi reci, naj se izgubim k hudiču — zobe bom stisnil in šel.«

Kendric mu je prisrčno segel v roko in vzkliknil:

»Vse je pozabljeno, fant. A kaj je z Barlowom?«

»Čisto pozabljen je,« je rekel Bruce. Govoril je naglo, kakor da se hoče odkrižati neprijetne naloge. »Po tisti prokleti igri je dobil enako naročilo kakor jaz. Vsakdo izmed naju naj v svoji sobi počaka — nanjo. Težko mu je šla beseda z jezika. Kendric je videl, da mu je bilo že mučno, izgovoriti Zoraidino ime. »Zelo dolgo sva čakala. Potem se je zgodilo nekaj, o čemer malo vem. Tebi mora biti itak vse znano. Ko je potem planila na naju — naveličala sva se bila čakanja in sva bila v patii — se je vedla tudi ona kakor blazna. Čula sva strele, a ko sva hotela steči proti kraju, od koder sva jih čula, naju je zadržalo nekaj ljudi s puškami v rokah. Vsa iz sebe je planila na dvorišče. Ko sem jo hotel ogovoriti, me je ozmerjala. Rekla mi je, da sem norec, in je pripovedovala, da je vse življenje ljubila enega samega moža — in to si ti. In pri vseh hudičih je prisegala, da bo ugonobila tebe in Betty Gordon. Njena pobesnelost je meni vrnila pamet.«

»In Barlow?«, je vprašal Kendric spet. Bruce je pomolčal; strmel je v noč, kakor da bi bil pozabil, da mora pripovedovati.

»Z Barlovom sem lahko izmenjal nekaj besed, ko naju je zapustila. Strašen je bil videti in kričal je samo, da bo ostal, dokler si ne bo žepov napolnil z zlatom. Potem je prišel Rios. Dejal nama je, da sta vidva pobegnili, da hočeta priti do ladje.«

Cauche — fotelje — in vse drugo priznано solidno delo dobavi
SEVER — Marijin trg 2.

MALI OGLASI

Kam pa, kam?

Priznana fine

kravice

in pečenice ter sladki mošt
priporočila cenj, gostom go-
stinja Müller, Janjeva 15.
\$3ka. 22956-18

Službo dobi

Brivskega

pomočnika

iščem za takoj. Dobro moč.
Vaca Rudolf, brivce, Jela
22968-1

Frizerko

dobro onduker, sprejme
salon Albin Vreček, Ljub-
ljana VII., Celovška 30a.
22966-1

Trgovski pomočnik

televizinar, z večletno prak-
so, dobi mesto. Ponudbe
prepis prišilati na ogl. odd.
Jutra pod »Samostojna 666«
21897-1

Natakarica

poštena, zanesljiva, zmogljiva
nemščina, veščina šivanja
in venenja ter službina za ho-
tel, vestna in poštena, do-
bita takoj službo. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
22972-1

Samostojna

kuharka

snažna in pridna, ki oprav-
lja tudi vsa druga hišna
dela, dobi mesto. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Lepo vedenje«.
22920-1

Frizerko

z vsemi aparati, sprejemem
kot kompanjonko. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Dobročinstvo«.
22932-1

Natakarica

sprejme gostilna Zupančič,
Sv. Jakoba trg 8.
22940-1

Krojaški mojster

ali kroj, mojstrica z obrtni-
stvom listom se išče. Pon-
de na ogl. odd. Jutra pod
»Takojše«.
22928-1

Senzacija kozmetiki

GLAVITI D'PACCINI IZ ČIKAGA.
JE S VOJIM PACCINONALNIM PRE-
PARATOM POVRNUL ŽENI AKTIV-
NOST IN MLADOST.

Za žene od 40 let naprej
MORANA HORMON AKTIV
KREMA DIN. 60. VRNE ŽENI AK-
TIVNOST IN MLADOST.

OD 30-40 LET MORANA HOR-
MON KREMA (IZ MISLIH ŽLEZ)
DINARA 50.-

OD 18-30 LET MORANA VITA.
MIN KREMA (VISOČIH GORA) DIN. 40.-

TE NOVITETE TAKOJ ODTRAJNO
GUBE, MLAHAVO KOŽO, NEREDE KOŽO
MLADOSTNO NAPETO Z BARŽUNA-
TIM TENOM.

MORANA LEPOTA RA/TLIN.
KI PUDRI V VEH NIJAN/AH DIN. 25.-

MORANA SPLIT

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

22932-1

Pekovskega

pomočnika

skupnega (Zammarbeiter)
starejšega, zanesljivega —
iščem za stalno službo. —
Breznik, pekarna, Ormož.
22945-1

Iščemo I. a moč

energično, izpoln 40 let, za
nadzorstvo in kontrolo pro-
dukcije v tovarni čokolade.
Predložiti dobre reference.
Ponudbe pod »Stalna, do-
bra služba« na ogl. odd.
22943-1

Natakarica

lahko začeti, strogo po-
štena, simpatična, dobi ta-
koj stalno službo. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
22955-1

Frizerko

mlajšo moč, sprejemem. Na-
stopi 1. oktobra. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
22938-1

Službe išče

Brivski pomočnik

prvovrsten, hiter delavec,
zmogljiv, zmožen tudi v damski stro-
ki, išče službo za takoj. Na-
slov v vseh poslovalnicah
Jutra. 22935-2

Natakarica

pridna, poštena, prijazna,
želi premeniti službo v
dobro pošteno gostilno. Na-
slov v vseh poslovalnicah
Jutra. 22934-2

Brivsko-frizerski

pomočnik

išče službo. Dela vsa dela
spadajoča v to stroko. Go-
vorijo več jezikov. Nastopi
lahko takoj. Ivan Špernjak,
Lesce. 22937-2

Pouk

Francoščino

in klavir

redno privatno poučje —
Aneta Potočnik, strokovno
diplomirana v Parizu. Po-
učuje tudi nemščino. Prija-
ve sprejema dnevno od 10.
do 16. ure. Tržaška cesta
1, I. nadst. 22933-4

Prodajni pult

s steklom, stelaže in 2
amer. Heating peči, priprav-
ni za večje prostore, pro-
dam. Poizve se pri K. Soss,
Mestni trg 18. 22964-6

Električne svetilke

za kolesa, zelo dobre, z
močnimi žarometi, dobite
po najnižjih cenah. NOVA
TRGOVINA, Ljubljana, —
Tyrševa 36, nasproti Go-
spodarske zveze. 22904-6

Parcela

pri bežigrski šoli napro-
da. Poizve se pri Čuvarju
Stadiona. 22948-20

Krasna velika hiša

z vsem komfortom, 15 mi-
nut od centra Maribora, ve-
liko vrt, naravn. in zidanje,
radi selitve pred vrednostno
ceno naprodaj. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Dobro naložen denar«.
22944-20

ZAHVALA

Vsem, ki ste ob smrti mojega srčno ljubljenega soproga in hčerki prero-
umrlega ateka, sina, brata, svaka itd., gospoda

FRANJO ŠIRECA

MEHANIKA, TRGOVCA IN POSESTNIKA

spremili na njegovi zadnji poti do preranega groba, vsem naša najprizrenejša
zahvala.

Posebno se zahvaljujemo vsem gg. zdravnikom, ki so se z nepristransko
požrtvalnostjo zavzeli zanj, da mu rešijo življenje. Njegovemu osebnemu
prijatelju gosp. dr. Spindlerju, ki mu je ob kraju nesreče nudi prvo pomoč;
ter primarju dr. Kührarju, dr. Brezniku in dr. Pogurcu, častitim sestram
usmiljenkam ter vsej obč. duhovščini. Zahvaljujemo se g. sreskemu načelniku
dr. Vidicu, ptujskemu županu g. dr. Remcu in g. narod. posl. Mihaelu
Brenčiču, za udeležbo pri pogrebu. Obenem izrekamo zahvalo pevskega
društva Cecilija, prosvet. društvu, fantovskemu odseku in dekliskemu krožku,
Ptujski gasilski četi za častno stražo, gasilski godbi, ptujski gasilski župi
ter vsem ostalim gasilskim četam, katere so se tako polnoštevilno udeležile
pogreba; veteranskemu društvu, ptujskemu šoferskemu društvu, društvu
Volan, združenju kovinarjev in obrtnemu društvu ter vsem ostalim dru-
štvom, vsem njegovim stanovskim prijateljem in znancom najlepša hvala.
Najiskrenejša hvala vsem, ki so ustmeno ali pisмено izrazili sožalje, ter
vsem darovalcem prekrasnega cvetja, s katerim so zasuli njegovo krsto.
Zahvaljujemo se g. M. Gvardianu za poslovljne besede ob odprtem grobu,
g. župnemu načelniku ter vsem gg. govornikom, pevskim društvom za v
srce segajoče žalostinke. Slednjic vsem, ki ste draga pokojnika spremljali
v njegov poslednji dom, najprizrenejša hvala.

PTUJ, 26. septembra 1938.

MARIČA, soproga; hčerka in ostalo sorodstvo.

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

22948-20

Hijacinte, tulpe,

narcise

in druge holandske go-
molje nudi Sever & Co.
Ljubljana. 22647-6

Kupim

Božična drevesca

2000 kom po 1 m, 2000 kom
po 1 m in pol m, 1000 kom
po 2 m, in 1000 kom po 3
m, dobavljivo do 5. no-
vembra, iščem. Ponudbe na
Bandur Mirko, Pančevo. 22577-7

Kolesa

Čevljarski stroj

dobro ohranjen, levočni,
prodam. Cena po dogovoru.
Jože Ratci, Dob. 22967-29

Pisalni stroj

znamke Ideal najnovejšega
modela, lepe, velike pisave
poceni prodam. Naslov v
vseh poslovalnicah 22947-29

Stanovanje

Samsko stanovanje

komfortno, poleg justične
palače, oddam 1. novembra
— Vprašati: Prečna ul. 4.
22960-21

Dvosob. stanovanje

oddam pri K. Soss, Mestni
trg 18. 22965-21

Krasno stanovanje

s centralno kurjavo, 2 sobi
kabineta in kopalnica, od-
dam za november. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
22957-21

Stanovanja

Enosob. stanovanje

iščem I. X. za 300 din.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Kodeževu bli-
žina«. 22970-21a